Zaterdag 22 September 1917. Derde Jaargang Nr 262

Prijs: 6 Centiem voor geheel België

Het Vlaamsche Nieuws

Verschijnt 7 maal in de week

ABONNEMENTSPRIJZEN:
Voor één maand 1.75
Voor 3 maand ..... 5.—
Voor 6 maand ..... 10.—
Voor één jaar ..... 18.—

Redaktie, Beheer en Aankondigingen:
44, ROODESTRAAT, 44
ANTWERPEN

DE OPSTELRAAD:
Raf VERHULST, Dr. Aug. BORMS, Alb. VAN DEN BRANDE
Met de vaste medewerking
van Hoogleeraar Docter Antoon JACOB

Elke medewerker is persoonlijk verantwoordelijk voor zijn schrijven, en bindt niet heel de Redaktie.

AANKONDIGINGEN:
Tweede blad, den regel 2.50
Derde id. id. ..... 1.—
Vierde id. id. 0.50
Doodsbericht ..... 5.—

OFFICIEELE BERICHTEN

VAN DUITSCHE ZIJDE

DUITSCH AVONDBERICHT

Berlijn, Donderdag 20 September. — Officieel:

De slag in **Vlaanderen** is op het aanvalsfront der Engelschen van **Langemarck** tot **Hollebeke** nog in vollen gang. Om het voorste stuk onzer afweerzone wordt sinds vanochtend verbitterd en met afwisselenden uitslag gevochten.

VAN OOST.-HONG. ZIJDE

Weenen, Donderdag 20 September. — Officieel:

RUSSISCH EN ROEMEENSCH GEVECHTSTERREIN

Bij **Arbora** in de **Boekowina** hebben de Russen na ampele voorbereiding door het geschut vooruit trachten te komen. Ons vuur schoot bressen in de aanvalstroepen en dwong ze, rechtsomkeer te maken naar de schansen vanwaar ze waren opgebroken.

ITALIAANSCH GEVECHTSTERREIN

Een Italiaansche aanval, die zonder vuurvoorbereiding tegen den **Monte San Gabriele** los kwam, is in ons vuur vastgelopen.

Bij den **Col Bricon** beproefde de vijand te mijnen te hebben laten ontploffen een aanval, doch werd, terwijl hij zich in slagorde stelde, doeltreffend door ons vuur bestookt.

Het aantal der bij **Carzano** aangerichte gevangenen steeg tot elf officieren en 516 man.

VAN BULGAARSCHE ZIJDE

Sofia, Donderdag 20 September. — Officieel:

ROEMEENSCH GEVECHTSTERREIN

Bewesten **Isaccea** nu en dan geschutvuur.

BALKANFRONT

Aan de **Tsjernvena Stena** en benoorden **Bitolia (Monastir)** matig belemmeringsvuur. In de bocht van de **Tserna** tusschenpoozend geschut- en mijnvuur. Het was levendig tusschen de **Wardar** en het **Doiranmeer**. Nog al vinnig artillerievuur op de Noordelijke hellingen van de **Kroesje Planina**. Bij het dorp **Akboezak** heeft een vuur een bereden afdeeling Engelschen uiteengejaagd. Wij namen enige hunner gevangen.

VAN TURKSCHE ZIJDE

TURKSCHE FRONTEN

Konstantinopel, Woensdag 19 September. — Officieel:

Van ten Oosten van **Rewandoes** zijn de Russen teruggetrokken tot de streek ten Zuidwesten van **Pasjno Kala.**

Sinaifront: Matig artillerie-vuur tegen de vakken ten Zuiden van **Gaza**, dat naar het Oosten toe vrij levendig was.

VAN FRANSCHE ZIJDE

WESTELIJK GEVECHTSTERREIN

Parijs, Donderdag 20 September. — Officieel:

Ons vuur heeft een Duitschen aanval, die na een verwoed bombardement ten Zuid-Oosten van **Cerny** van stapel liep, gestuit.

Overigens aan het front het gewone kanonvuur.

VAN ITALIAANSCHE ZIJDE

ITALIAANSCH GEVECHTSTERREIN

Rome, Donderdag 29 September. — Officieel:

Langs heel het front matige strijd. Er heeft zich niets van opmerkelijke beteekenis voorgedaan.

TELEGRAMMEN

TEGENSPRAAK

Berlijn, 20 September. — Naar aanleiding van het bericht van de Engelsche admiraliteit, behelzende dat marine-vliegtuigen op 15 dezer tusschen Oostende en Blankenberghe een aanval op vijandelijke schepen hebben gedaan, waarbij een groote torpedojager midscheeps getroffen, en een, waarschijnlijk zelfs twee stoomtreilers in den grond geboord zouden zijn, vernneemt Wolff's bureau van bevoegde zijde:

Het bericht betreft een aanval van de Engelschen op een Vlaamsch visschersflotielje uit Oostende. Geen van onze torpedobooten was in de buurt, daarom is er ook geen getroffen. Alle visschersvaartuigen en het stoomschip, dat het beschermde, zijn, gelijk al op 17 dezer gemeld is, onbeschadigd binnengeloopen.

DE VEREENIGDE STATEN EN DE NEUTRALE SCHEPEN

Atlantic City, 19 September. — Stevens, de ondervoorzitter van den Amerikaanschen scheepvaartraad, heeft op een hier gehouden feest van de vereenigde kamers van koophandel er bij de zakenlui op aangedrongen dat zij steun zullen geven aan het wetsonwerp, dat bij het Kongres aanhangig is, en dat strekt om den president te machtigen de scheepvaartwetten te schorsen, opdat aan neutrale schepen verlof zal kunnen worden verleend om deel te nemen aan de Amerikaansche kustvaart.

De regeering — zoo zeide Stevens — had bevonden dat zij geen bevoegdheid had om de neutrale schepen die in de Amerikaansche havens worden vastgehouden, op te vorderen en onder de Amerikaansche vlag te brengen. De neutralen waren bereid om hun tonnenmaat beschikbaar te stellen voor het vervoer tusschen Amerikaansche havens.

Indien maar de Amerikaansche regeering vergunning verleent dan zouden er voor dezen dienst 100.000 ton beschikbaar komen.

UIT KOERRLAND

Mitau, 20 September. — De buitengewone landdag in Koerland heeft het volgende besluit genomen in zake de vorming van een algemeene landsvergadering tot het beraadslagen en het besluiten nemen over vraagstukken van algemeen landsbelang. Er zal te Mitau, onder voorzitterschap van een landdag-afgevaardigde, een vergadering worden gevormd, die uit vertegenwoordigers van de grootgrondbezitters, den Koerlandschen adel, de stedelijke bevolking, de geestelijkheid en de kleingrondbezitters zal zijn samengesteld. Het aantal afgevaardigden zal 80 bedragen.

VERHOOGDE SCHEEPSVRACHTPRIJZEN

Londen, 20 September. — De «Times» zegt dat binnenkort een zeer belangrijke stijging van de vrachtprijzen naar het Oosten en Australië te wachten staat. Als voorloopige maatregel zullen de vrachten naar Indië van 1 November af met 1/2 worden verhoogd.

DE DUIKBOOT- EN MIJNOORLOG

Berlijn, 20 September. (Officieel.) — In den Atlantischen Oceaan en de Noordzee zijn weer vier stoomschepen, een zeilschip en een visschersvaartuig in den grond geboord, n.l. het gewapende Engelsche s.s. « Rydon Hall » met 6400 ton tarwe voor de Engelsche regeering van Montreal naar Falmouth onderweg. Het s.s. is eerst na een artilleriegevecht van 2 uur overwonnen; verder 2 diepgeladen s.s., een Engelsch, het ander naar 't uiterlijk 't Fransche s.s. « Afrique »; de Fransche driemastschoener « Sadi Carnot » met zoutevisch naar Fécamp en de Fransche treiler « Credurant ».

Voorts heeft een onzer duikbooten den 17n dezer in de Hoofden het Fransche vliegtuig D 40 vernietigd en de drie inzittenden, 2 officieren en een mekanicien, gevangen genomen.

EEN NIEUW POLITIEK SCHANDAAL IN FRANKRIJK?

Genève: « L'Œuvre » verneemt dat een nieuw politiek schandaal aan het licht zal komen. Eene bekende politieke persoonlijkheid zou daarbij gekompromitteerd zijn.

KANADEESCHE ROODHUIDEN OP HET OORLOGSPAD

De « Daily Mail » bericht de aankomst in Engeland van een groep Roodhuiden van den stam der Mohawks, die op het vasteland zullen gaan strijden, na in Engeland hun africhting te hebben ontvangen. Zij staan onder de bevelen van hun hoofd « Beautiful Mountain » (Schoone Berg) die in Europa den naam van luitenant Loft aangenomen heeft.

Nog iets over Drukkunst

Er bestaan geen geldige redenen om slordig en kunsteloos drukwerk aan te nemen: alle drukwerk moet een goed voorkomen hebben. In 't bijzonder mag het wel gelden voor aanplakbrieven, waarbij schouwspelen, voordrachten, konceerten, tentoonstellingen, enz., worden aangekondigd, want deze zijn voornaame uitingen van ons kultuurleven. Verwend zijn we op dit gebied zeker niet. Afgezien van zeldzame uitzonderingen, hadden uitsluitend door typografische middelen verkregen plakkaten zelden het vermogen onze aandacht te vestigen. Tot de beste behooren diegene waarmede de « Nieuwe Concerten » en « Kunst van Heden » hun bekendmakingen deden, terwijl die van den « Kon. Nederl. Schouwburg », van den «Vlaamsche Opera » en van het « Théâtre Royal » tot het onhebbelijkste te rekenen zijn wat er zooal aan drukwerk bestaat. Gaarne maak ik hier melding van de verbetering die er bij den Nederl. Schouwburg in voege werd gebracht. De plakbrieven welke verleden jaar de vertooningen aankondigden, waren van een voortreffelijk uitzicht. Zij bezaten een onbetwistbare dekoratieve faktuur, die enkel bereikt werd door gunstige plaatsing van een schoon-geteekende letter.

Het is niet altijd de schuld van den drukker als het werk dat uit zijn atelier stamt, niet aan alle esthetische eischen voldoet. Zoo is het mogelijk, dat, haast terzelder tijd als een schoon specimen van drukwerk, er heel vulgair werk wordt afgeleverd. Maar onbegrijpelijk is het dat een goede drukkerij, waar haar volledige vrijheid wordt gelaten, niet het minste drang gevoelt kunstdrukwerk te voorschijn te brengen.

Hier doel ik op de programma's van de « Nieuwe Concerten », waarbij niet eens getracht werd een zekere eenheid te bereiken.

Prrogramma's van andere soort, doch met de fouten van de voorgaanden in een sterk verhoogd tempo waren die van de lichtteekening-tentoonstellingen door den Kring Iris ingericht te Borgerhout, in de maanden Juli-Augustus 1916 en door den Kring Leonidas in September-Oktober 1916, in de Zaal Wijnen. Een onaangename vaststelling is het dat de inrichters van een tentoonstelling van kunstlichtteekening, die zooveel goeds vereenigde en blijken gaf van een ontwikkeld smaakgevoel bij eenige leden, zich met zulk minderwaardig drukwerk tevreden stelde. De slecht gekozen kleur van de opzetpapieren in het programma van de tweede tentoonstelling help nog mede het algemeen uitzicht bederven.

Zeker zullen drukkers al de fouten hier grootendeels wijten aan de vele en verscheiden reklamen waarmede zij af te rekenen hadden. Maar waarom zijn de omslagen dan zoo onbeholpen behandeld?

En toch ook, in reklamen-druk is er iets te bereiken! Een haast onbewerkt arbeidsveld ligt hier open. Experimenten zijn noodig en zullen tot goede uitslagen leiden. Het is te betreuren, dat indertijd (1911) een tijdschrift als « De Ark », gewijd aan reklaamkunst, na korten tijd bij gebrek aan genoegzame belangstelling verdween. Dit maandblad bevatte een reeks voortreffelijke reklamen gedeeltelijk bij middel van typografische, gedeeltelijk van zincografische middelen, verkregen. Een ander tijdschrift dat in Duitschland verschijnt « Der Zwiebelfisch » genaamd en gewijd aan smaak en boeken, brengt elke maand model-reklamen die zeer verzorgd zijn en hoofdzakelijk typografisch. Hoeveel belang er in dit blad aan de reklamen gehecht wordt, moge blijken uit het feit, dat er bij het einde van den jaargang in 't bijzonder op gewezen wordt, dat ze bij het geheel hoeven gebonden te worden. En ze zijn zulks waard!

Bij boektitels, hoofden van dag- en weekbladen, van tijdschriften, enz. wordt wel eens gebruik gemaakt van versieringen of samenstellingen die niet door typografische middelen kunnen verkregen. Daardoor wordt gemakkelijker weergegeven een symbolische beteekenis van wat in den druk behandeld wordt, of de titel wordt in 't bijzonder sterk onderlijnd.

Ook hier ontmoet men dezelfde esthetische onklaarheid en onzuiverheid, die bij het gewoon drukwerk moest vastgesteld worden. Ontwerpen voor zulk werk worden in de meeste gevallen door stielteekenaars geleverd, die met kunstenaars niets anders gemeen hebben dan enkele jaren akademie-verblijf. Het is begrijpelijk, dat dorpsblaadjes of maatschappijen zonder belang zich tot zulke teekenaars wenden, wien het nooit aan goeden wil ontbreekt om al de wenschen van hun opdrachtgevers na te komen. Erger is het, wanneer bladen die zich voorstellen van beteekenis te zijn of te zullen worden voor de algemeene kultuur, hun titel laten ontwerpen door onbevoegden. Het ontbreken van alle inbeeldingskracht, de magerheid van voorstelling, 't gebrek aan teekenaarstalent, de miskenning van alle grafische middelen zijn vereenigd op de hoofding van het blad « Ons Volk Ontwaakt », dat onder zooveel opzichten inderdaad voor ons volk uitstekend werk heeft geleverd. Het tooneelblad « Het Nederlandsch Tooneel » was eveneens voorzien van een titel van een ontmoedigende banaliteit. En wat het thans verschijnend flamingantisch strijdblad « Ons Land » als kopstuk heeft, gaat alle gedacht te boven: schoone vormen, zekere teekening en streven naar dekoratief effekt ontbreken geheel. Al deze bladen, en nog vele anderen, strijden in meerdere of mindere mate voor een omhooghelpen, een opwekken van het Vlaamsch stambewustzijn in al zijn vormen. Van een trachten naar een bijzonder voorkomen, naar een met smaak geordend geheel, is niets te bespeuren.

Deze bladen hebben slechts zeer onrechtstreeks met beeldende kunst te maken. Tot deze behoort wel in zekere mate de boek- en drukkunst. Daarom mogen, met rede, hoogere eischen nog gesteld aan de verzorging van zulke bladen of schriften, die zich ten doel stellen de verfraaiing van het leven, die artikels laten verschijnen over beeldende kunsten, over smaak binnen en buiten huis, over volkskunst, enz. En ook hier mangelt het aan klaar inzicht. « Onze Kunst » was een fraai tijdschrift, ofschoon er ook nog wel iets aan te verbeteren was, doch niet tot het volk richtte het zich. Zien we echter « Le Home » dat te Brussel verscheen en nu tijdens den oorlog een drietal bijzondere nummers liet verschijnen, dan bevinden we ook een ernstig gebrek aan goeden smaak. Zeker moet er hier een moeilijkheid onder d'oogen gezien, die zelfs bij buitenlandsche kunsttijdschriften van allereersten rang niet steeds gunstig opgelost wordt, namelijk het bereiken van een goeden bladspiegel met druk en illustraties. In vele gevallen heeft men met clichees van verscheiden grootte en soort af te rekenen en niet steeds is het eenvoudig met zulke uiteenloopende stukken een resultaat van eenheid te bereiken. Dit trachten te bemachtigen mag toch wel een waardig doel van een kunsttijdschrift heeten.

De enkele voorbeelden waarop hier in 't bijzonder werd ingegaan zijn in 't oneindige te vermenigvuldigen om een gedacht te vormen van het laagtepeil tot hetwelk drukkunst zinken kan. Zij stellen in een klaar licht, hoe ten huidigen dage de drukkunst in 't geheel niet de kultuuropgave vervult welke de hare is.

Er moet dus iets veranderen. Ik hoor al vakonderwijs mij in d'ooren klinken. Is het wel daaraan, dat er gebrek is? Wordt er het onderwijs gegeven zoodat al vruchten voor een betere toekomst ervan verwacht mogen worden? Dat is een andere vraag. Niet lang geleden hoorde ik nog een van onze beste drukkers klagen over het gebrek aan kennis en smaak vast te stellen zelfs bij de zoogenaamde eerste leerlingen van de vakscholen. Ten andere, mogen er wel gunstige uitslagen verwacht worden als er onophoudelijk in de werkhuizen voortgegaan wordt met in een geest te werken, die aan de antipode staat van dien van de school? De beste inzichten van de leeraars lijden schipbreuk wanneer dag-in, dag-uit de leerlingen gesteld worden voor het steeds herhalen van banale schemas. Daarom is samenwerking van werkhuis en vakschool de eenige oplossing, die de toestanden verhelpen kunnen. Mocht men daar snel toe komen!

Edward LEONARD.

STAD en LAND

BELANGRIJK BERICHT. — Den 30n dezer maand eindigt het derde kwartaal van dit jaar. De abonnenten die « HET VLAAMSCHE NIEUWS » per post betrekken en wier abonnement op dien datum verloopt raden wij dringend aan dit van stonden aan te laten hernieuwen. Om een vertraging in de regelmatige bestelling van het blad te vermijden is het geraadzaam die vernieuwing te doen eenige dagen vóór den vervaldag.

Het is wenschelijk zich voor drie maanden te abonneeren. Inschrijvingen kunnen gedaan worden in alle postkantoren van het Generaal-Gouvernement, of op het bureel van het blad: Roodestraat, 44, Antwerpen. Prijs: fr. 5.00.

IN SINT-IGNATIUSGESTICHT. — Tot heden heeft de Eerw. Pater Superior van St-Ignatius de vele artikelen over zijn gesticht onbeantwoord gelaten. Wij hebben zulks voorspeld, toen wij schreven aan het slot van het artikel verschenen op 4 September: « Het oude liedeke zal weer waar zijn

Die Heeren swegen stille
Si en maecten geen geluut! »

Doodzwijgen is immers de geliefkoosde politiek van hen, die vreezen door te spreken, de waarheid nog meer klem bij te zetten.

De Eerw. Heer Superior heeft zich dan ook wel gewacht een antwoord, zelfs onder vorm van terechtwijzing in te zenden; hetgeen hij wel zou hebben gedaan, indien wij onwaarheid hadden geschreven.

Nu wordt echter — wellicht is dit het antwoord — op de leerlingen van St-Ignatius' gesticht een echt schrikbewind toegepast, de openbare aanvallen tegen de Vlaamsche beweging blieven tijdelijk uit. Men beproeft het thans, den aanrollenden golfslag af te weeren door het terrorizeeren van de studenten, één voor één, afzonderlijk.

Elk, als dusdanig gekend, Vlaamschgezind student, wordt daarom tusschen vier oogen door Eerw. Pater Prefekt geducht onder handen genomen. Hij wordt streng ondervraagd en door den woedenden Eerw. Pater Prefekt met uitsluiting bedreigd, indien hij zijn overtuiging niet verloochenen wil.

Aldus wordt van die studenten de verzekering AFGEDWONGEN:

1° dat zij geen aktivisten zijn;

2° dat zij het Fransch als voertaal in alle klassen en voor alle vakken goedkeuren;

3° dat zij de overheid in **alles** zullen gehoorzamen.

En dan verklaren met roerende eensgezindheid Eerw. Pater Prefekt en Eerw. Pater Superior: « Wij willen van geen dwang en eerbiedigen ieders overtuiging. »

* * *

Aan dit gedoe moet onmiddellijk een einde komen. **Wij eischen zulks,** en wijzen ondertusschen de studenten op het bericht, dat gisteren werd gepubliceerd en dat wij hier ten hunnen gerieve laten herdrukken:

Aan de studenten van St-Ignatiusgesticht. — Leerlingen, die om hun Vlaamschgezindheid door de schooloverheid zouden worden vervolgd, verzoeken wij dringend ons hierover in te lichten. Zij kunnen zulks mondeling doen alle dagen van 10 tot 1 en van 4 tot 7 uur (Torentijd), ofwel schriftelijk, en dan te laten bestellen aan het adres: **Vlaamsch Propaganda-Bureel, Prinsesstraat, 16, Antwerpen.** Siechts wanneer de student zulks uitdrukkelijk verlangt, zal het geval in de Pers worden besproken.

ONZE ANTWERPSCHE LIEDERAVONDEN. — De Liederavonden van Antwerpen hebben sinds een paar weken de wekelijksche herhalingen onder de knappe leiding van M. Nand Reynaers hervat. Het zedelijk nut dat de Liederavonden weten te verrichten en hunne beteekenis voor de geestelijke opbeuring van ons volk, is vroeger steeds belangrijk gebleken voor de Vlaamsche volkszaak. In deze dagen van harden strijd, nu voor ons alles op 't spel staat en de Vlaamsche gelederen meer dan ooit moeten dichtgesloten worden, zouden de Liederavonden onzeglijk veel kunnen bijdragen om de Vlaamsche beweging te steunen en te verbreiden. Wij zeggen: zouden. Hier te Antwerpen is zulks geenszins het geval, en ondanks de talrijke opkomst hunner leden en de mooie, meêsleepende wiegeliedjes die er aangeleerd worden, geven de Liederavonden ons den indruk, den pijnlijken indruk eener dichtbevolkte bewaarschool.

Het Strijdlied zien wij er zoo goed als geweerd worden; een « Groeninghe », een « Lied der Vlamingen », om niet te spreken van den «Vlaamsche(n) Leeuw» **zijn sinds twee jaar niet meer herhaald geworden.** En de leden zouden nochtans niets beter wenschen, want 99 t. h. zijn aktivist. Dat de heer Reynaers tot de passieven behoort, mogen wij hem niet erg ten kwade duiden — hij is een van de goeden — doch met wat goeden wil van zijn kant zal alles wel in orde komen. Herinneren wij ons slechts hoe de Liederavonden van Antwerpen in oorlogstijd hunne herhalingen hervat hebben. Het is toen echter tóch gegaan, en wij zijn er van overtuigd, dat de heer Reynaers er ook wel zal toe geraken in 't vervolg een ruimer plaatske te jonnen aan het Vlaamsche strijdlied, waaraan wij in deze tijden vooral zooveel behoefte hebben.

De talrijke leden van de Antwerpsche Liederavonden zouden er hem zeer dankbaar voor zijn.

PRAATJE OVER KUNST

De Nederlandsche Schouwburg heeft dus zijne deuren geopend voor zijn derde oorlogsspeelseizoen. Getrouw aan ons gansche wijze van optreden, willen wij geenszins voorloopen op de gebeurtenissen, en hebben dus geen enkel oordeel *a priori* gewaagd, niettegenstaande veel gepraat en gekonkel. Blijkt het geleverde werk goed, dan zullen wij er sympathiek tegenover staan; wordt er geknoeid, dan zal het immer vroeg genoeg zijn om te gaan beknibbelen. Er zijn aangenamer bezigheden.

Waar we dus in onpartijdige afwachtende houding staan jegens dit aanvangend tooneeljaar, met den wensch nochtans, met de hoop te kunnen goed-vinden, omdat er ten minste werk geleverd wordt, omdat men niet met de handen in den schoot de dingen blijft afwachten, daar betreuren wij wat langs andere zijde... niet-gebeurd. Wij gaan den vierden oorlogswinter in, en naar het zich laat aanzien, den vierden winter zonder dat de Vlaamsche Opera speelt. Ik weet wel wat als reden wordt opgegeven: de tijden zijn er niet naar om spel en vermaken toe te laten. Ja!.. Ja-ja!.. Dat is zoo al het deuntje sedert drie jaar, en 't is nog altijd niet versleten. 't Gaat nog altijd mee, en er zijn nog altijd goedzakkige snullen die met hun holle pompoenen blijven ja-knikken; zoo knikken ook die porseleinenbeeldjes met beweegbare hoofdjes nog lang na het begin-stootje immer ja, even gestadiggedachteloos, even idioot. Want, — moet het dan nóg eenmaal gezegd worden, — die reden is er geen! Dat voorwendsel tuimelt vanzelf! Dat schijn-argument bevat een *contradictia in terminis!* Want wie is zoo dol, — of zoo gewetenloos, — nog immer kunst en vermaak te verwarren, nog immer de laffe leugen te verkondigen dat kunstgenot voor het volk slechts vermaak en ontspanning zou beteekenen? Komaan, niemand gelooft daar aan, maar 't is 'n klank, die als zooveel klanken zonder beteekenis, zijn effekt blijft maken.

Echter, ook als men die leuze letterlijk opvat, is zij onverdedigbaar. Want waar vóór 'n paar weken 'n platte, gemeene « foor », met kramen en peerdjesmolens, waar maar alleen de ranzige vet-geur aan ontbrak om even brutaal-plezierig te zijn als die van vroeger, waar zulke foor wordt toegelaten, daar gaat het toch niet aan de Opera gesloten te houden al verklarend met schijnheilig gebaar dat het « vermaak » moet gebannen worden uit de vrome steê.

Dat de Heer Bestuurder niet z'n handen uit z'n mouwen steken wil, is ons bekend. Maar dat is toch geen reden om het volk bij voortduring het geestesvoedsel te onthouden dat het noodig heeft! Ik durf zelfs verder gaan, en beweer dat het nu de plicht van de Stad zou zijn kunstondernemingen te steunen, of zelf in te richten, al waren ze ook thans financieel niet leefbaar. Veel wordt geschermd met de dividenden-produceerende werking der ondersteuningskomiteiten. Maar die volbrengen hunne taak maar half! Niet éénS hebben zij er al aan gedacht dat ook geestesvoedsel onontbeerlijk is en dat de menschen veel materieele miserie kunnen overwinnen als ze gesterkt zijn door kunstgenot. Ik overdrijf niet. Volkspsychologen die wat verder zien en wat meer weten dan komiteitsmannen, zullen mij in 't gelijk stellen.

En in dien zin zou het plicht zijn van Gemeentebesturen lijk 't onze, desnoods zelf de mogelijkheid voor zulk kunstgenot te scheppen, als 't niet anders ging. In elk geval is 't ongehoord dat er letterlijk niets gebeurt.

Heeft men er daarbij — met z'n brave patriottenverstand, — al aan gedacht dat de menschen, — die toch waar 't er op aankomt stilaan den haat aan den kapstok hangen, — thans meer en meer Duitsche operavoorstellingen en koncerten gaan bijwonen, waar het nationaal gevoel wel niet versterkt wordt. Ik zeg dit niet om dit bijwonen in zich-zelf af te keuren. Ik blijf bij mijn gedachte dat wij breed genoeg moeten blijven om het goede, van waar 't ook kome, te bewonderen. Maar dat het beschamend voor ons is, naar vreemden te moeten gaan om nog 'n brok goede muziek te hooren, dat staat vast. En dat er veel onplezierige vergelijkingen gemaakt worden is niet minder zeker.

Dat men daarop eens nadenke, en, nu het voor dézen winter nog tijd is, eens naga of er niets kan gedaan worden.

Als onze vroede vaderen konden hooren wat er door vele onzer Antwerpsche muziekliefhebbers gezegd wordt en gepreuteld, zouden ze denkelijk wel beginnen in te zien dat de zaak het volk aanbelangt. Daar zou 'k mijn boekske kunnen van opendoen!...

Frank BERTHEN.

Lees op de tweede bladzijde van dit nummer onder « TELEGRAMMEN » de belangrijke berichten over de VREDESSTROOMING IN ENGELAND EN ITALIE.

DE TOESTAND

Het konflikt tusschen de voorloopige regeering en den Raad van Arbeiders en Soldaten teekent zich nu met den dag scherper af. De laatste vat post tegen het strenge centralisatie-werk dat Kerenski thans hervat heeft, nu hij van reaktionaire zijde voorloopig niet meer vreezen moet. Typisch is, in dat licht beschouwd de ontbinding van de tijdens het konflikt Kerenski-Kornilof werkzame kommissies voor algemeene welvaart, vooral de regeeringsverklaring eraan toegevoegd, dat elk niet wettelijk daartoe mandaat hebbend persoon zich van alle publieke akte te onthouden had. De Raad van A. en S. daarentegen richtte zich eveneens tot de afgestelde organismen, maar uitte den wensch dat ze hunne werking zouden voortzetten, en wel in enige samenvoeling met hemzelf. Is het daardoor te verklaren dat de maximalisten, die reeds, vooral onder de arbeiderskringen (minder b.v. in soldatenmiddens) heel wat invloed veroverden, dezmaal een krisis verwekten en het bestuur, Tscheidse aan het hoofd, aftreden deed? Een andere oorzaak is wel hierin te vinden dat het Russisch Directoire zich ook tegen de door de minimalis en in den Raad gesteunde eischen, o.a. die van de samenroeping eener demokratische vergadering, stelling nam.

Er werd van Duitsche zijde op gewezen hoe heteroclitisch de nieuwe staatsmacht werd saamgesteld. De wegens reaktionaire gevoelens verdachte, en door den Raad van A. en S. afgezette Alexeief wordt chef van den generalen staf. Werderefsky, de marine-minister, daarentegen weigerde in Juni l.l. met de Oostzeevloot te St-Petersburg den opstand der Bolsjewiki te komen onderdrukken. Nekrasow, vice-president van den vroegeren ministerraad, wordt zonder opgave van redenen ontslagen. Hij werd later — naar luid een telegram van 20 September uit Petersburg — generaal-goeverneur van Finland benoemd. Dat alles schijnt slechts te moeten dienen tot het versterken van de positie der regeering, die, voor een verschrikkelijk onontwijkbaar dilemma geplaatst is, financieele of militaire ineenstorting, (politieke afsluiting dus of verbrokkeling) en de langs alle zijden beroerde natie niet meer in handen heeft. Geen voorspellingen zijn hier te maken. De grootste verrassingen blijven te verwachten. Kon één organisme, om het even het welk, gezend optreden, zonder in een diplomatieke warboel te zijn verstrikt zou het resultaat, reaal-politisch gesproken, misschien niet beter zijn, maar één lijn zou de geheele gang der zaken beheerschen. Thans is dat het geval niet.

Aan het Westen zwol de gevechtsbedrijvigheid geleidelijk aan, en men draagt van de laatste drie dagen den indruk mee dat de Entente-legers na hun uitputtend Zomer-offensief eenigszins weer op dreef komen. Tusschen het Houthulster-woud en de Leie, — is het daar dat een groote stoot zou gewaagd worden? — was den 19n de artillerie-aktie zeer hevig, hield den ganschen nacht door met onverminderde kracht aan, sloeg kort voor het aanbreken van den morgen tot trommelvuur over, waarna ditmaal sterke Engelsche aanvallen op breed front loskwamen.

De Franschen roeren zich weer bij Verdun.

Een nieuwe slag is in Vlaanderen dus aan gang. Schuilt daarachter een politiek doel, zooals met het vorige zoo grootscheeps op touw gezette (en vooral aangekondigde) offensief?

De beweging die de pauselijke nota nog altijd in de diplomatische wereld gaande houdt zou zeker tot die meening doen overhellen.

Tot den vrede schijnen de regeeringen, noch in Frankrijk, noch in Engeland geneigd. De regeeringsverklaring van Painlevé zegt onder dat opzicht genoeg. Alle krachten uit den lande dienen saamgetrokken te worden op dit eene: den oorlog. Zoo schijnt de kabinetswisseling wel degelijk, lijk Renaudel het schern-krijzerend schreef, een kwestie van personen te zijn. Ribot kon in de Kamer, als minister van buitenlandsche zaken, vrijwel herhalen wat hij vroeger zei. Daarbij zijn echter belangrijke de woorden gewijd aan wat men van Frankrijk als antwoord op de pauselijke nota verlangt. « Zoo we den paus niet antwoordden, zouden we in volkomen eensgezindheid met onze bondgenooten handelen. Wat moeten wij ook — nie tegenstaande het hooge aanzien van den paus — op al deze uitnoodigingen tot onderhandelen uitwoorden? Waar verlangt men er blijzonder naar dat we antwoorden zouden? Daar waar we niet antwoorden willen! »

Het gaat hier dus om een strijd tusschen de staatsgezinde elementen, die oorlog willen tot de overwinning, en de volksgezinde, die een vrede eischen, waarmee de demokratie wezenlijk vrede kan hebben. Het prestige van de eerste zal bedenkelijk gehavend worden, zoo die tweede geharnaste antwoord op 's paus zeven stappen zoo weinig uitwijst als het eerste. Zou Painlevé zulks zelf niet erkend hebben, waar hij, den oorlogstoestand besprekend, voorgaf dat de suksessen der geallieerden heel wat dienen dan verstrekkend waren? De socialis en wachten de daden af van den kabinetsvormer die aandurft wat hij zelf enkele dagen geleden voor onmogelijk hield, en laten ondertusschen niet na de massa te bewerken. In de « Humanité » geeft Renaudel den tekst van Wilson's antwoord aan den Paus, en daarnevens de door het ministerie gepubliceerde.

Sinds enkele dagen komen ook berichten uit Perzië. Bij Rewanduz o.a. trekken de Russische ach erhoeden voor de Turksche terug.

DE OORLOG

Officieele Legerberichten

Berlijn, Vrijdag 21 September. — Officieel:

WESTELIJK GEVECHTSTERREIN

Front gen. veldm. kroonprins Rupprecht van Beieren:

De onder de leiding van generaal Sixt von Arnim strijdende troepen van het 4e leger hebben den eersten dag van den 3n slag in **Vlaanderen** suksesvol doorgemaakt. Wees reeds de geschutsbedrijvigheid der laatste dagen op een aanzienlijke krachtinspanning der Engelschen, zoo maakten toch de door den vijand op 20 September ingezette en op een front van ongeveer 12 km. saamgetrokken gevechtsmiddelen een hoogtepunt uit.

Achter de geweldige golf van het hevigste trommelvuur uit stukken geschut en mijnwerpers van alle kaliber, gingen 's morgens in enge aanvalsstroken tusschen **Langemarck** en **Hollebeke** minstens 9 Britsche divisies, waarbij verschillende Australische, meermaals door pantserauto's en vlammenwerpers gesteund, tot den stormloop over. De aanval bracht den vijand na heen en weer golvenden strijd tot een kilometer diep in onze afweerzone. De vijand drong geleidelijk voort, op **Passchendaele** en **Gheluuveld** toe. Ten Westen van **Passchendaele** drong onze tegenaanval hem terug. Ten Noorden der baan **Menen-Ieperen** bleef een deel van het terrein in zijn bezit.

In alle andere vakken van het slagveld werden de Engelschen onder de zwaarste verliezen tot laat in den namiddag door taai, heldhaftig worstelen van onze troepen in het trechterveld onzer gevechtszone teruggeworpen, waarover uit des avonds opnieuw in 't vuur geworpen versterkingen van den vijand niets meer aan terrein te winnen vermochten. De in de gevechtszone liggende plaatsen bleven gezamenlijk in ons bezit.

Heden morgen namen de Engelschen den strijd-totdusver niet terug op. Zooals in de vroegere gevechten in **Vlaanderen** hebben leiding en troepen het hoogste gegeven.

Bij de andere legers aan het Westelijk front, in het Oosten en op den Balkan geene bijzondere gebeurtenissen.

TELEGRAMMEN

DE VREDESAKTIE VAN DEN PAUS

De « Italia » deelt mede dat de Paus aan de hoofden van alle oorlogvoerende staten een eigenhandig schrijven heeft gericht. Hij zou er tevens in geslaagd zijn den steun eener groote Europeesche mogendheid, vermoedelijk Spanje, voor zijne vredesvoorstellen te winnen.

DE PAUS EN DE KATHOLIEKE BISSCHOPPEN

« Corriere della Sera » wil weten dat Benediktus XV aan alle bisschoppen een brief zou overhandigd hebben, waarin hij hun verzoekt overdreven en onjuiste uitleggingen zijner nota te verhinderen De Paus heeft hun ook gevraagd zijne nota te willen uitleggen en de geloovigen uit te noodigen voor den vrede te bidden.

EEN INTERNATIONAAL KONGRES TEN GUNSTE VAN EEN VOLKERENBOND

Amsterdam: Het uitvoerend komiteit van het centraalorganisme voor een duurzamen vrede heeft besloten het initiatief te nemen voor de bijeenroeping van een internationaal kongres dat zich zal bezig houden met de kwestie van een Liga der Naties. Het kongres zal 15 Oktober te Bern gehouden worden.

ENGELSCHE STAATKUNDE

Het Roemeensche Kamerlid, Patrascanu, doet in het blad « Lumina », naar het Kon. Bur. seint, mededeelingen over een onderhoud, dat Lord Grey en Take Jonescu vóór het begin van den wereldoorlog hebben gehad.

Grey zeide: ge zijt een welvarend volk. Roemenië is echter slecht gelegen, omdat het Rusland in den weg ligt. Ge moet er dus in berusten, dat ge te gronde zult gaan. Overigens zijn kleine naties niet in overeenstemming te brengen met de beschaving. Zij zijn als eksteroogen, men moet ze uitroeien.

EEN FABRIEK VERNIELD

Londen, 20 September. — Vanochtend om twee uur heeft een brand in een fabriek te Stratford (Oost Londen) een ontploffing in een bewaarplaats van scheikundige stoffen veroorzaakt. De heele fabriek, die een halve are beloeg, is vernield. De belendende fabrieken en honderden huizen zijn beschadigd. Daar het vroeg in den morgen was, is er niemand bij omgekomen.

HET KABINET PAINLEVE EN DE SOCIALISTEN

Parijs, 20 September. — De 129 afgevaardigden, die zich gisteren van stemming over de motie van vertrouwen in de nieuwe regeering onthouden hebben, zijn 85 socialisten, 23 radikalen, schakeering-Caillaux, 12 andere leden van de linkerzijde en 9 van verschillende richting. Het vrij hooge cijfer der onthoudingen geeft tot kommentaren in de pers aanleiding. De « Figaro », die het kabinet-Painlevé gunstig gezind is, eindigt haar beschouwing aldus: Men heeft regeeringen met zulke cijfers aan zien blijven, men heeft er ook zien vallen. Het lot van Painlevé is in zijn eigen handen. Veel succes!

Belangrijke verklaringen van Dr Stresemann

Dr. Stresemann, het nationaal-liberale lid van den Rijksdag, heeft te Cassel over de vredeskansen gesproken. Van een officieel Engelsch vredesaanbod is geen sprake, maar men kan wel zeggen, dat er een « diplomatieke atmosfeer » is ontstaan, die het mogelijk maakt, dat de vijandelijke mogendheden thans bereid zijn om voorstellen van onpartijdige zijde over de grondslagen van vrede ernstig te overwegen. Drie faktoren hebben aan die ommekeer meegewerkt: 1° de niet meer te verbloemen beslissende uitwerking van den beperkten duikbootoorlog op de ekonomische toestanden in Engeland; 2° de militaire, financieele en ekonomische ineenstorting van Rusland en 3° de door de Entente (het laatst door de officieuze « Temps ») toegegeven onmogelijkheid om de centralen met wapengeweld te overwinnen of hen uit de bezette gebieden te verdrijven.

Aan een algeheel désintéressement van Duitschland ten aanzien van België gelooft Stresemann niet. Daartegen pleit, dat Michaelis de toezeggingen van zijn voorganger aan de Vlamingen heeft gehandhaafd.

LEENINGEN VAN DE VEREENIGDE STATEN

Washington, 20 September. — Vandaag is 50 millioen dollars leeningsgeld aan Engeland uitbetaald; 20 millioen aan Frankrijk.

ONTPLOFFING AAN BOORD VAN EEN ENGELSCH SCHIP

Wellington, 19 September. — Het Engelsche s.s. « Port Kembla » is in Cook's Straat (tusschen het Noordelijke en het middelste eiland van Nieuw-Zeeland, in de Zuidzee) gezonken, ten gevolge van de ontploffing van een helsch werktuig. Er zijn geen menschen bij omgekomen of gewond.

DE OOSTENRIJKSCHE PERS OVER DE FRANSCHE REGEERINGSVERKLARING

Weenen, 20 September. — De bladen wijzen op het aanmerkelijke verschil in toon tusschen de regeeringsverklaring van Painlevé en die, welke Briand en Ribot bij hun ambtsaanvaarding destijds hebben afgelegd, al zijn ook Frankrijk's oorlogsoogmerken in hoofdzaak dezelfde gebleven. De bladen achten de uitingen van Painlevé over de binnenlandsche toestanden in Frankrijk hoogst opmerkelijk. Ongetwijfeld is er een beweging gaande, die de regeering het noodzakelijk acht baas te worden. Welke vormen deze pacifistische strooming heeft aangenomen, welke gebeurtenissen den Franschen eersten minister tot zoo ongewone uitlatingen hebben bewogen, is niet bekend. Het is intusschen merkwaardig, dat dadelijk na de bijeenkomst van de Fransche Kamer de prokureur-generaal de uitlevering van een afgevaardigde verlangde, die beschuldigd wordt, ongeoorloofde betrekkingen met den vijand te hebben onderhouden.

Overigens kenmerkt de rede van Painlevé zich door het merkbare streven, om het wankel geworden politiek bestand te stevigen en allen richtingen naar den mond te praten.

Machtige vredesstroomingen

UIT ENGELAND

Londen, 20 September. — De « Daily Mail » vindt, dat men de **pacifisten in Engeland, die stakingen op touw zetten en den tegenstand tegen militairen dienstplicht aanwakkeren,** moet kortwieken. Het blad herinnert aan het voorbeeld, door Amerika en Frankrijk in dezen gegeven.

De « Morning Post » vestigt de aandacht op den zetel van de « Industrial workers of the world » te Londen. Elke maand verspreidt deze vereeniging een pamflet om haar verderfelijk doel te bevorderen. Het blad haalt dan berichten aan over opwinding onder de arbeiders, stakingen en sabotage en zegt dat men zulke dingen geen wortel mag laten schieten.

UIT ITALIE

Genua en Turijn oorlogsgebied
Revolutie te Milaan

De provincies Allessandria Genua en Turijn worden wegens het militair karakter daarvan voortaan **binnen het oorlogsgebied gerekend.**

De « Vossische Zeitung » vernemt uit Lugano, dat er **te Milaan een revolutie aan den gang** zou zijn.

Volgens de « Temps » is in een belangrijke zitting van den Italiaanschen ministerraad op Zaterdag over de maatregelen gesproken, die volkomen rust en een gladde ontwikkeling van den arbeid tengevolge moeten hebben in de gebieden, waar oorlogstuig wordt gemaakt. Een officieele mededeeling voegt daaraan toe, dat men tegen elke sabotage-poging op dat gebied kras zal optreden.

De regeering grijpt in

Berlijn, 20 September. — De Italiaansche staatskouranT maakt een dekreet openbaar, waarbij de burgemeester van Albese, bij Como, Liugi Frigerio, die reeds tot vier maanden gevangenisstraf en 500 lire boete was veroordeeld, uit zijn ambt is ontzet **wegens stelselmatige propaganda tegen den oorlog.** Den 16n Juni had hij getracht een groote vrouwenbetooging tegen den oorlog op touw te zetten.

Betoogingen — Botsingen

Berlijn, 20 September. — De « Berliner Zeitung am Mittag » meldt uit Lugano dat uit de, wegens de Italiaansche grensafsluiting met vertraging aangekomen nummers van de « Stampa », « Avanti », « Popolo d'Italia » en andere bladen blijkt, dat er te Milaan en in tal van andere plaatsen **vredesbetoogingen** zijn gehouden. Naar aanleiding van het manifest van den socialist Lazzari eischten de arbeiders dat deze op straat zou verschijnen en de regeering den vrede zou afdwingen. Er hadden hevige botsingen tusschen interventionisten en betoogers plaats. De « Popolo d'Italia » bevat een dringenden oproep om alle krachten des lands tegen het Italiaansche « Leninisme » te mobiliseeren.

Socialistische burgemeesters aan 't werk

Londen, 19 September. — De « Daily Telegraph » d.d. Woensdag uit Milaan: Het besluit, dat Turijn, Allessandria en Genua tot oorlogsgebied verklaart, dient om korte metten te maken met een onverantwoordelijke socialistische opruiing, die erop uit is de arbeiders tot staking aan te zetten, de stemming in het algemeen drukt, en wanorde, lakscheid en sabotage in het plaatselijke bestuur door socialistische burgemeesters of raadsleden in het leven roept.

De omzendbrief van Lazzari, algemeen sekretaris der socialistische partij, die overheid tot **het saboteeren van den oorlog,** staat vandaag in de voornaamste kranten en wekt de algemeene verontwaardiging. Men keurt het krachtige ingrijpen der regeering volkomen goed. Een gerechtelijke vervolging tegen Lazzari is op til. Een koninklijk besluit, bij de oorlogsverklaring afgekondigd, verbiedt een aktie, die erop aanstuurt om de openbare meening te versomberen, enz. De socialistische beweging, die een beroep doet op de plaatselijke overheid om af te treden en de werklieden in fabrieken tuighuizen en munitiewerkhuizen ophitst om de algemeene staking uit te roepen, overtreedt het koninklijk besluit en stelt de schuldigen aan vervolging bloot. De geheime omzendbrief, waarvan boven werd gerept, werd 12 Augustus door de socialistische leiders verzonden en was zonder twijfel aanleiding tot de onlangs waargenomen opwinding. Deze beweging begon tijdens het verblijf of aanstonds na het vertrek der vier afgevaardigden van den Russischen R. v. A. en S.

Bern, 20 September. — De Italiaansche bladen houden zich uitvoerig bezig met den omzendbrief, dien de sekretaris der officieele socialistische partij Lazzari, tot alle socialistische gemeentebesturen heeft gericht en waarin hij er op aandringt zich **door het aannemen van moties tegen het voortzetten van den oorlog, door de regeering te laten afzetten of, als protest tegen het verder voeren van den oorlog, alle gelijktijdig ontslag in te dienen.**

De « Messagero » deelt mede dat Lazzari wegens zijn omzendbrief gerechtelijk is aangeklaagd. Het « Giornale d'Italie » meldt daar reeds kort geleden op het provinciale socialistische kongres te Bologna, van den omzendbrief sprake was, waaruit het bestaan van een geheime beweging in verschillende socialistische groepen blijkt.

De Romeinsche berichtgever van de « Perseveranza » beweert dat Tarotti en Treves er ook bij betrokken zijn. De leuze: de komende Winter niet meer in de loopgraven! werd door hen bij de jongste debatten in het parlement uitgegoten. Thans heeft Lazzari deze zinsnede tot de zijne gemaakt.

De gebeurtenissen in Rusland

De politiek der Russische republiek

Volgens de « Daily Mail » zou het Direktoire der Russische republiek den Raad van arbeiders en soldaten in kennis gesteld hebben van de aanneming van zijne resolutie van 15 September, waarin de Raad de nietigverklaring van alle geheime verdragen, zoomede een demokratische vrede verlangde.

Aanhouding van een grootvorst in Rusland

« Le Temps » vernemt uit St-Petersburg dat grootvorst Michael Alexandrowitsj te Gatchina aangehouden werd op bevel van den plaatselijken Sowiet.

Kornilof komt voor een krijgsraad

St-Petersburg, 19 September. — Het staat nu vast, dat Kornilof door een krijgsraad, met deelneming van een jury, geoordeelt zal worden. Op aandringen van de sowiet heeft de regeering er in toegestemd, dat het geding niet te Sint-Petersburg, maar in een gebied aan het front zal gevoerd worden.

De minister van oorlog heeft de bepaling, die tot dusver van kracht was, opgeheven, waarbij aan Russische onderdanen van Duitsche afkomst, wonende in Duitsche nederzettingen in Rusland, toelating werd geweigerd tot de militaire scholen voor de verkrijging van den officiersrang.

De sowiet te Moskou heeft zijn eigen schouwburg ingewijd.

Aangroei van de macht der extremisten

Londen, 20 September. — Uit St-Petersburg dd. Dinsdag aan de « Daily News »:

De demokratische vergadering zal waarschijnlijk aan de onvaste positie van de uitvoerende kommissie een einde maken. De Raad van arbeiders en soldaten te St-Petersburg staat veel nader bij de extremisten dan de uitvoerende kommissie die de Raden van arbeiders en soldaten uit geheel Rusland vertegenwoordigt. De demokratische vergadering zal nu trachten te beletten dat St-Petersburg een overmatigen invloed oefent op de oplossing van de huidige krisis.

De St-Petersburgsche Raad van arbeiders en soldaten heeft — door zich te verklaren tegen een koalitie-regeering, waarin ook de kadetten zitting zouden hebben — een ontijdige afscheiding van den uitersten linkervleugel, die nu te sterk is om er geen rekening mee te houden, willen voorkomen. Een splitsing in den Raad van arbeiders en soldaten zou de ernstigste gevolgen hebben en de vrees daarvoor is van invloed op de houding van den Raad.

Zoowel de gemeenteraad van St-Petersburg als de Raad van arbeiders en soldaten hebben zich voor opheffing van de doodstraf verklaard. Ook deze aangelegenheid zal in de demokratische vergadering ter sprake komen.

Aan de « Daily Telegraph » dd. Dinsdag:

Kerenski is met de ministers van oorlog en marine naar het groote hoofdkwartier vertrokken om met Alexejef te beraadslagen. Van den Raad van vijf zijn slechts Terestsjenko en Nikitin hier gebleven.

De vorming van een voltallig kabinet is voor den vorm uitgesteld tot na de konferentie, door den Raad van arbeiders en soldaten tegen Maandag bijeengeroepen, maar de kans dat deze een beslissenden invloed zal hebben, neemt allengs af. De Raad van arbeiders en soldaten staat nog onder den invloed van de bolsjewiki, tot groot ongenoegen van de gematigde socialisten.

Trotzky is tegen borgtocht vrijgelaten, evenals Poerisjkewitsj, die verleden week bij Dunaburg in hechtenis was genomen.

De regeering heeft alle revolutionaire komiteiten die vorige week op last van den Raad van arbeiders en soldaten vrijwillige politiekorpsen hadden gevormd om de poging tot tegenomwenteling te bestrijden, bevolen hun werk te staken en den politiedienst over te laten aan de organen van de regeering.

Velerlei

— De « Times » vernemt uit Sydney dat wegens het gebrek aan scheepsruimte in Australië, de voorraden daar snel slinken en de banken overkropt met geld zitten. De Australische nijverheid kan, bij gebrek aan machines, de artikelen niet maken die vroeger ingevoerd werden. De Japansche handel wint daardoor gestadig veld.

— Het Duitsche oorlogsvoedingsbureau had een aantal onzijdige journalisten die te Berlijn wonen uitgenoodigd om een kijkje te nemen in Duitschland's levensmiddelvoorziening in het vierde oorlogsjaar.

Gisteren middag zijn zij door den onderstaatssekretaris Dr. Müller in de vergaderzaal van het oorlogsvoedingsbureau ontvangen en ingelicht door een lange uiteenzetting over den algemeenen ekonomischen toestand.

In de volgende dagen zullen zij gemeentelijke en militaire voedingsinrichtingen in oogenschouw nemen.

— In het Nieuw-Zeelandsche Huis van Afgevaardigden heeft de minister van verdediging meegedeeld, dat Nieuw-Zeeland tot dusver 86.402 man naar het front had gezonden. In het geheel zijn 10.517 daarvan teruggekeerd en 8573 van verderen dienst ontslagen; 1238 man van de teruggekeerden zijn weer gaan vechten.

Het lid Payne drong er op aan, dat de regeering de kolonie niet te veel zou uitputten en dat ook Amerika zijn deel van den last zou dragen.

Buitenland

IN DE ROTTERDAMSCHE HAVEN

Men meldt uit Den Haag dat gedurende de week van 2 op 9 September slechts twee groote schepen de haven van Rotterdam binnengeloopen zijn.

Binnenland

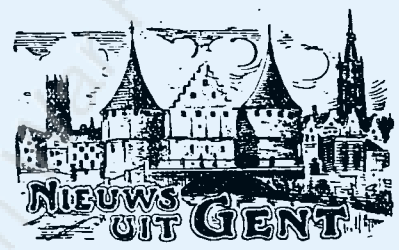

Ongevallen. — De genaamde Maria De Winde, 52 jaar oud, huishoudster, wonende te Sint-Amandsberg, Meerschstraat, 201, bevond zich Dinsdag, rond 2 1/2 uren 's namiddags, op den Ottogracht en bezeerde zich, door een val, boven het linkeroog. Na verzorging door Dr. Buicke, werd zij weggebracht.

— Dinsdag avond, rond 10 1/2 uren, is de genaamde Maria Derweduwe, 95 jaar oud, echtgenoote Daneels, wonende Stropkaai, 186, door de duisternis in hare woonst van den trap gevallen. Zij kwetste zich aan het hoofd en brak zich den linkerarm. Zij werd naar het burgerlijk gasthuis overgebracht.

— Woensdag morgen, om 8 1/2 uren, is Hendrika Lammens, 67 jaar oud, wonend Voetweg, n. 70, op den hoek der Citadellaan en Kortrijkschestraat, gevallen. Zij brak zich den rechterbil. Na verzorging van Dr. De Stella werd zij naar het gasthuis gebracht.

Voortzetting van den verkoop van stof van cokes. — Zaterdag 22 Sept., n. 18501 tot 20500; Dinsdag 25 Sept., n. 20501 tot 22000.

De afievering geschiedt in het Gasgesticht (ingang Gasmeterlaan), telkenmale van 3 tot 6 uren, op vertoon van het deel A/B der gele bijzondere gezinskaart (koloenkaart), uitsluitelijk op den dag overeenstemmende met de opgeroepen nummers; geen enkel rantsoen zal op een anderen dag bediend worden, wat ook de reden weze.

Het rantsoen is 50 kilos per gezin, wat ook het getal personen is die het gezin samenstellen, en wordt verkocht tegen fr. 0.75.

Het vervoer of afhalen geschiedt naar eigen keus en heeft niets te zien met de gewone kolenrantsoenering en het vervoer of aan huis bestellen dat er mede in verband staat.

Teringbestrijding. — Wij vernemen dat leerlingen van het Toonkundig Instituut Ch. De Clipper, onzer stad, zich voorbereiden tot het geven van een muzikale auditie op Zondag 21 Oktober a.s., om 12 uren, in de zoo gekende zaal van Oud-Gent, ten voordeele van het Werk der Teringlijders.

De inrichters hopen dat hun stem bij het volk weerklank zal vinden, en zij het genoegen zullen hebben een schoone som geld ter beschikking van den heer burgemeester te kunnen stellen, hem vragend ze te gebruiken voor het voorgenoemde doel.

Tooneelschool. — Drie leerlingen van het 3de studiejaar: Mej. Germaine Dhont, de hh. Cottinie en Van Crombrugge (2de en laatste proef), dingen, op ondag 30 September, om 4 uren, in den Nederlandschen Schouwburg, naar hun diploma van verdienste.

Plaatsen op voorhand, zonder opleg en met inbegrip van allerhande taksen, zijn te bekomen in het lokaal der school, Guinardstraat, 19, Zondag a.s., 's morgens van 10 tot 12 uren, en Maandag, van 5 tot 7 uren.

Nieuwe leerlingen worden op bovengemelde dagen ook ingeschreven.

Het Museum van Schoone Kunsten, in het Park, te Gent, is open alle Zon- en feestdagen, alsook den Donderdag. De ingang is volkomen kosteloos.

Wie op andere dagen komt, betaalt fr. 0,50 ingang. Het museum is open van 10 tot 1 uren en van 2 tot 5 uren, iederen dag.

Bericht. — Het Komiteit heeft de eer aan het publiek kenbaar te maken dat, van af Zondag a.s. 23 dezer, de prijs van het brood gebracht is op fr. 0.39 per brood wegende 770 gr. 12 uren na de bakte.

Aflevering van vleeschmeel. — Het Landbouwkomiteit van Oost-Vlaanderen zal vleeschmeel bij hoeveelheden van 5 tot 10 kgr afleveren, voor al de nummers, Zaterdag 22 September, van 5 tot 7 uren namiddag, in het Landbouwershuis, Gouden Leeuwplaats, te Gent.

UIT SCHELLE

Zondag laatst, onder de Hoogmis, heeft de pastoor dezer gemeente, zich op den predikstoel in het zweet gezet om te bulderen op het « Vlaamsche Nieuws » dat door de bewoners te veel gelezen wordt en volgens hem een door en door slecht blad is, omdat er heer Borms den « och armen aartsbisschop » in heeft aangevat.

Wij kunnen goed voelen dat de heer pastoor een plaatskensjager is en met Mgr. Mercier tracht goed te staan om hier of daar alzoo eene dekenij te kunnen loskrabben.

Hij bekommert zich hier geenszins om zijne Vlaamschgezinde bevolking, die hij in zulke droeve tijden geenszins sparen zou moest zij nog voortgaan met het « Vlaamsche Nieuws » te laten in huis komen of te lezen.

Indien zulk een sermoon ook al het H. Evangelie van den Zondag is, ehwel proficiat, mijnheer pastoor!

ONTZETTENDE TRAMRAMP

OP DE LIJN

BRUSSEL-via OVERHESPEN-LUIK

MEER DAN VEERTIG DOODEN TALRIJKE GEKWETSTEN

Een vreeselijk tramongeluk heeft Woensdag plaats gehad op de hoogergemelde tramlijn, tusschen Luik en Oreye, op het grondgebied van Odeur.

De reizigerstram, die uit het station van Ans vertrekt omstreeks 6 uur des morgens, werd in volle vaart aangereden door een goederentram, welke met volle drukking uit de tegenovergestelde richting kwam aanstoomen.

De botsing

De schok was ijselijk. Vier rijtuigen werden tot splinters verbrijzeld en in elkander gedrongen. De stoomslepers botsten met razend geweld op elkander en hadden het voorstuk gansch ingebeukt en ijzingwekkend gehuil en gejammer steeg op uit de vormelooze massa vernielde tramruituigen. De schok werd een uur gaans in den omtrek gehoord, zoo geweldig was de aanvaring, te meer daar zij geschiedde in den gloolingshoek van een berg, zoodaat de machinisten niet meer bij machte waren den stoom om te werpen noch te remmen.

Dooden en gekwetsten

De tram was gansch opgepropt met lieden uit de lagere volksklas, meestal vrouwen en kinderen, afkomstig van de Luiksche voorsteden: Ans, Monteynée, Seraing enz., welke, voorzien van harken en krabbers, de omliggende gemeenten afloopen, ten einde op de velden hun wintervoorraad aardappelen te zoeken.

Op den slag zelf der botsing werden 18 personen gedood. Sommige der slachtoffers waren ijselijk om zien. De lijken werden in de ledige, gespaarde rijtuigen neergelegd. Spoedig daagde geneeskundige hulp op uit de gemeente, — plaats der ramp — en ook uit de omliggende dorpen kwamen geneesheeren toegesneld.

De talrijke gekwetsten werden voorzichtig van onder de verbrijzelde massa rijtuigwanden, balken, assen, ineengewrongen deuren en vensters, uitgehaald. Zij ontvingen de eerste geneeskundige zorgen op de plaats der ramp en werden dan ter verdere verpleging naar Oreye gevoerd. Gedurende die overbrenging stierven er een twintigtal, zoodat het cijfer der dooden reeds op een veertigtal mag gebracht worden.

Een machinist en een stoker zijn zeer erg gekwetst en klagen over inwendige pijnen. Hun toestand is wanhopig. Sommige reizigers het hoofd verliezende bij het hooren van het angstig noodgefluit der lokomotief en het zien van den aansnellenden, immer naderenden tram, sprongen wanhopig en waanzinnig langs de baan en verbrijzelden zich den schedel tegen de, naast de tramlijn staande, steenwegboomen. Tusschen de dooden treft men eene moeder aan met hare drie kinderen en waarvan de echtgenoot en vader zich aan het front bevindt.

Na de ramp

Den ganschen dag hebben talrijke ploegen werklieden dapper gewerkt om de versperde tramlijn te ontruimen en de verbrijzelde stoomslepers weg te brengen. De plaats der ramp werd gansch den dag door bezocht door ontelbare nieuwsgierigen.

Het parket is ter plaatse afgestapt en is overgegaan tot een nauwkeurig onderzoek. Ook verscheidene leden van het bestuur der trammaatschappij hebben zich ter plaatse begeven en leiden het bestuurlijk enkwest.

Deze wreede ramp is reeds de tweede welke zich op die lijn voordoet. De eerste had plaats te Orsmael, (Mellaarde) waar op 17 Oktober 1908 twee reizigerstrenen op elkander botsten, met twee doden en talrijke gekwetsten als slachtoffers.

Ons blad is alle dagen regelmatig te verkrijgen bij onzen algemeenen Depositaris: Firma WED. FLIES en ZOON, BROEKSTRAAT, 21, BRUSSEL, waar ook AANKONDIGINGEN kunnen bekomen worden.

Avondschool. — De inschrijvingen voor de avondschool van « Volksontwikkeling », zullen opgenomen worden in het Koninklijk Atheneum, Eikstraat, 17, op 26, 27, 28 en 29 September, van 8 tot 10 uur 's avonds.

De toelatingsexamens hebben plaats: a) voor de talen op 28 September; b) voor de andere vakken en de lagere avondschool op 29 September.

Niemand kan tot een kursus worden toegelaten zonder een bekwaamheidsexamen te hebben doorstaan.

De avondschool van « Volksontwikkeling » omvat:

1° een kosteloze avondschool voor volwassenen met driejarigen kursus voor lager onderwijs;

2° een vak- en technische kosteloze avondschool met de volgende afdeelingen: a) werktuigkunde; b) bouwkunde; c) teekenen; d) meubelteekenen; e) technologie; f) huisschilderen; g) elektriciteit;

3°) een middelbare avondschool, waar volgende vakken worden onderwezen: Nederlandsch (3 graden); Duitsch, Engelsch, Fransch (elk 3 graden); Latijn, Grieksch (elk 1 graad); machineschrijven; snelschrift (2 graden — 2 stelsels: Fransch stelsel Prévost-Delaunay op het Nederlandsch toegepast en zuiver Hollandsch stelsel Groote); praktisch rekenen; handelsbescheiden; boekhouden; handelsrekenen en algebra, ekonomische aardrijkskunde; handelsrecht; administratief recht;

4° een kursus in de beschaafde Nederlandsche uitspraak en de levensvormen en een tweejarigen rood-kruiskursus.

De leden en deelnemers van « Volksontwikkeling » genieten prijsvermindering. Voor alle inlichtingen over de avondschool wende men zich: Groote Markt, 16, of St-Jansstraat, 60.

Weerkundige waarnemingen van Ign. J. H. Nesman, gezichtkundige, Lange Nieuwstr., 50.

Vrijdag, 21 Sept. (5 u. middag).

Barometer: gisteren 765 m/m; heden, 767 m/m. — Thermometer Celsius (binnen): maximum, 21; minimum, 19 graden boven vriespunt. — Vochtigheidsmeter: 80. — Wind: West. — Waarschijnlijk te verwachten: Schoon weder.

Voor Zaterdag 22 Sept.: Zon op, 6.48; onder, 4.57 Torenuur.

Eerste kwartier: 24 September.

BELANGRIJK BERICHT AAN ONZE ABONNEMENTEN. — Ten einde eene regelmatige bestelling te verzekeren is het zeer wenschelijk dat de abonnements-prijs een paar dagen vóór den vervaldag voldaan worde. Te beginnen van heden zal onze bode zich met eene kwijting aanbieden ten huize onzer abonnenten die Antwerpen bewonen en wier inschrijving op 30 September ten einde loopt.

Om tijd en moeite te sparen durven wij onze goëerde abonnenten vriendelijk verzoeken zoo mogelijk onzen bode te voldoen de eerste maal dat hij zich aanbiedt, of bij geval van afwezigheid het bedrag te zijner beschikking te leggen.

Het Beheer.

Verheugend bericht. — Wij vernemen dat het 1/4 der loonen en bezoldigingen, tijdens de eerste oorlogsjaren door het stadsbestuur van de gemeentewerklieden en -bedienden afgehouden, waarschijnlijk zeer kortelings aan de belanghebbenden zal betaald worden.

Rantsoenen voor de eerste helft van Oktober. — Gedurende de eerste helft van Oktober zal verstrekt worden: 100 gram rijstroom tegen 12 centiem en 200 gram reuzel tegen 80 centiem.

Algemeen Verbond van Ambtenaren en Bedienden. — Brandhout te bekomen tegen 11.75 fr. te huis gebracht. Er voor inschrijven, alsook voor kolen, Loosstraat, 60. — Men herstelt ook schoenen en levert vleesch tegen voordeelige prijzen. 2971

De kinderen onder de twee jaar komen van 1 Oktober a.s. in aanmerking voor de bedeeling der verschillende produkten in de komiteiten.

De belanghebbende ouders kunnen zich aanbieden op de Kunstlei, 74, van 9 tot 4 uren, voorzien van het trouwboekje:

Vrijdag 28 September: A, B.

Zaterdag 29 Sept.: C, D tot De I...

Maandag 1 Oktober: De J... tot het einde.

Dinsdag 2 Okt.: E, F, G, H.

Woensdag 3 Okt.: I, J, K, L, N.

Donderdag 5 Okt.: M, P.

Vrijdag 6 Okt.: O, Q, T, V tot Van der H...

Maandag 8 Okt.: Van der I... tot Van H...

Dinsdag 9 Okt.: Van V... tot het einde W, X, Y, Z.

De volgende dagen voor de achterblijvers.

Bijrantsoen brood. — De bedeelingen van het bijrantsoen brood voor de periode van 21 tot 30 September inbegrepen, — 70 gr. × 10=700 gr. per persoon, — hebben plaats als volgt:

Eerste bedeeling

1ste Wijk (lokaal Blindenstr., 18). — Zaterdag 22 September: 1-15000; Maandag 24: 15001-30000; Dinsdag 25: 30001-45000; Woensdag 26: 45001 tot het einde.

2e en 7e Wijk (lokaal: Peter Benoit, Handelslei). — Zaterdag 22 September: 1-10000; Maandag 24: 10001-20000; Dinsdag 25: 20001-32000; Woensdag 26: 32001-48000; Donderdag 27: 48001 tot het einde.

3e en 4e Wijk (lokaal Burge, St-Jansvliet). — Zaterdag 22 Sept.: 1-11000; Maandag 24: 11001-21000; Dinsdag 25: 21001-37000; Woensdag 26: 37001-53000; Donderdag 27: 53001 tot het einde.

5e en 6e Wijk (lokaal Thalia, Carnotstraat). — Zaterdag 22 Sept.: 1-10000; Maandag 24: 10001-20000; Dinsdag 25: 20001-32000; Woensdag 26: 32001-48000 Donderdag 27: 48001 tot het einde.

8e wijk (lokaal Téléphone, Boudewijnstraat). — Zaterdag 22 Sept.: 1-12000; Maandag 24: 12001-22000; Dinsdag 25: 22001-33000; Woensdag 26: 33001-51000 Donderdag 27: 51001 tot het einde.

9e Wijk (lokaal Gem. Schietbaan, St-Bernardschesteenweg). — Zaterdag, 22 Sept.: 1-2000; Maandag 24: 2001-15000; Dinsdag 25: 15001-30000; Woensdag 26: 30001 tot het einde.

10e Wijk (lokaal St-Jean, St-Janspl.). — Zaterdag 22 Sept.: 1-7000; Maandag 24: 7001-13000; Dinsdag 25: 13001-23000; Woensdag 26: 23001-39000; Donderdag 27: 39001 tot het einde.

Tweede bedeeling

Zelfde lokalen als voor de eerste bedeeling.

1e Wijk. — Vrijdag 28 Sept.: 1-30000; Zaterdag 29: 30001 tot het einde.

2e en 7e Wijk. — Vrijdag 28 Sept.: 1-50000; Zaterdag 29: 50001 tot het einde.

3e en 4e Wijk. — Vrijdag 28 Sept.: 1-30000; Zaterdag 29: 30001 tot het einde.

5e en 6e Wijk. — Vrijdag 28: 1-30000; Zaterdag 29: 30001 tot het einde.

8e Wijk. — Vrijdag 28 Sept.: 1-30000; Zaterdag 29: 30001 tot het einde.

9e Wijk. — Vrijdag 28 Sept: 1-10000; Zaterdag 29: 10001 tot het einde.

10e Wijk.— Vrijdag 28 Sept.: 1-20000; Zaterdag 29: 20001 tot het einde.

De prijs is vastgesteld op 42 centiem het brood van 700 gr.

De gezinnen uit meer dan 4 personen bestaande, ontvangen slechts de helft van hun rantsoen gedurende de eerste en de andere helft gedurende de tweede bedeeling.

Diefstal. — Gisteren, rond den middag, werden van vrouw Frans Colson, wonende in de Van Daelstraat, te Borgerhout, twee regenschermen gestolen.

Inbraak. — Door middel van braak drongen onbekende dieven gisteren nachtjas den winkel van Mendelsohn op de De Keyserlei en stalen er 1.500 cigarillos, pipen, sigarenhouders, tabaksblazen en ander rookgerief.

Varken gestolen. — Onbekende dieven ontvreemdden gisteren nacht door middel van beklimming en valsche sleutels een jong varken, van ongeveer 80 kgr. en maakten hetzelfde ter plaats af.

Boterbevoorrading. — Tiende bedeeling van een rantsoen van 1/16 kgr. vanaf de letter A tot en met O voor de huisgezinnen welke genieten van de vet- en spekbedeeling door het Nationaal Komiteit.

Negentiende bedeeling van een dubbel ran soen of 1/8 kilo vanaf de letter A tot en met Z voor de huisgezinnen welke de vetkaart inleverden.

De winkels 26 tot en met 150 worden heden van boter voorzien.

Brandje. — Gisteren nacht rond 2 uur ontstond brand in de mansardekamer van Frans Crauwels, in de Boerhavestraat; een bed, een partij kleederen en huisgerief werden verbrand. De pompiers van den poort van de Oostenrijkstraat snelden ter plaats en waren het vuur in korten tijd meester. De schade, die gering is, is door verzekering gedekt.

Verdwenen. — De 14-jarige Hendrik Otte, wonende in de Lange Stuyvenbergstraat, wiens gedrag zeer te wenschen laat, is sinds Dinsdag van huis weggeloopen zonder van zich nog te laten hooren.

Huiszoekingen. — Als gevolg aan den diefstal van lederen drijfriemen, gepleegd te Borgerhout, in den nacht van 28 op 29 Augustus j.l., ten nadeele van Frans Gielis, in de Steriingerstraat, heeft de politie van de 10e wijk eergisteren verschillende huiszoekingen gedaan. Bij zekeren B... vond men 5 kgr. drijfriemen, die B... beweerd gekocht te hebben van een onbekend manspersoon, maar die Gielis meent te herkennen als deelmakend van het gestolene; de andere huiszoekingen leverden niets op; het onderzoek wordt voortgezet.

STENOGRAFIE. — Wij herinneren er aan dat de inschrijvingen voor de leergangen in het Nederlandsch Snelschrijven zullen aangenomen worden in de Gemeenteschool der Kapucienerssenstraat, op Maandag 24 en Woensdag 26 September, telkens van 7 tot 9 uur 's avonds.

De lessen, die kosteloos en toegankelijk zijn voor dames en heeren, worden gehouden Dinsdags en Vrijdags (lagere leergang) en Maandags en Woensdags (hoogere leergang).

Om de lessen te volgen is enkel een voldoende kennis van de Nederlandsche taal vereischt.

Kolen. — De bevolking der Stad Antwerpen wordt verwittigd dat zij van af Maandag aanstaande 24 September zal kunnen bekomen, op vertoon der grijze rantsoenkaart: 1/3 hektoliter, van ongeveer 30 kgr. huiskolen, tegen fr. 1.25.

De prijs der huiskolen is dus ongeveer fr. 4.20 per 100 kgr.

Deze bons voor wegneming der kolen door de bevolking zelf, zijn te bekomen tegen betaling op de bureelen der Brandstof-afdeeling. Kunstlei, 64.

Dezelfde personen kunnen ook nog een bon bekomen voor 1/3 hektoliter Klein Cokes tegen fr. 0.60, welke ook door de bevolking zelf afgehaald moet worden.

De inschrijvingen worden voortgezet voor de nummers 33.001 tot 35.500.

Maandag 24 September: n. 33.001 tot 33.100, van 9½ tot 10½ Torenuur; n. 33.101 tot 33.200, van 10½ tot 11½; n. 33.201 tot 33.300, van 11½ tot 12½; n. 33.301 tot 33.400, van 3½ tot 4½; n. 33.401 tot 33.500, van 4½ tot 5½.

Dinsdag 25: n. 33.501 tot 33.600, van 9½ tot 10½ Torenuur; n. 33.601 tot 33.700, van 10½ tot 11½; n. 33.701 tot 33.800, van 11½ tot 12½; n. 33.801 tot 33.900, van 3½ tot 4½; n. 33.901 tot 34.000, van 4½ tot 5½.

Woensdag 26: n. 34.001 tot 34.100, van 9½ tot 10½ Torenuur; n. 34.101 tot 34.200, van 10½ tot 11½; n. 34.201 tot 34.300, van 11½ tot 12½; n 34.301 tot 34.400, van 3½ tot 4½; n. 34.401 tot 34.500, van 4½ tot 5½.

Vrijdag 27: n. 35.001 tot 35.100, van 9½ tot 10½ Torenuur; n. 35.101 tot 35.200, van 10½ tot 11½; n. 35.201 tot 35.300, van 11½ tot 12½; n. 35.301 tot 35.400, van 3½ tot 4½; n. 35.401 tot 35.500, van 4½ tot 5½.

Brandhout. — De inschrijvingen voor brandhout worden voortgezet voor de personen waarvan de grijze rantsoenkaarten de nummers 1501 tot 19.000 dragen.

Maandag 24 September: n. 1501 tot 2200, van 9½ tot 10½ Torenuur; n. 2201 tot 2900, van 10½ tot 11½; n. 2901 tot 3600, van 11½ tot 12½; n. 3601 tot 4300, van 3½ tot 4½; n. 4301 tot 5000 van 4½ tot 5½.

Dinsdag 25: n. 5001 tot 5700, van 9½ tot 10½ Torenuur; n. 5700 tot 6400, van 10½ tot 11½; n. 6401 tot 7100, van 11½ tot 12½; n. 7101 tot 7800, van 3½ tot 4½; n. 7801 tot 8500, van 4½ tot 5½.

Woensdag 26: n. 8501 tot 9200, van 9½ tot 10½ Torenuur; n. 9201 tot 9900, van 10½ tot 11½; n. 9901 tot 10.600, van 11½ tot 12½; n. 10.601 tot 11.300, van 3½ tot 4½; n. 11.301 tot 12.000, van 4½ tot 5½.

Donderdag 27: n. 12.001 tot 12.700, van 9½ tot 10½ Torenuur; n. 12.701 tot 13.400, van 10½ tot 11½; n. 13.401 tot 14.100, van 11½ tot 12½; n. 14.101 tot 14.800, van 3½ tot 4½; n. 14.801 tot 15.500, van 4½ tot 5½.

Vrijdag 28: n. 15.501 tot 16.200, van 9½ tot 10½ Torenuur; n. 16.201 tot 16.900, van 10½ tot 11½; n. 16.901 tot 17.600, van 11½ tot 12½; n. 17.601 tot 18.300, van 3½ tot 4½; n. 18.301 tot 19.000, van 4½ tot 5½.

Boeken- Tijdschriften- Dagbladen enz.

« VLAAMSCH LEVEN ». — Inhoud van nummer 51:

Hoe staat het met den Oorlog? (Wekelijksche kronijk LI), met 7 platen; Stemmen uit Göttingen, Toondichter Paul Verzin en dichter Ivo van Daele, door Vermuulen, met 6 platen; Aan mijn Vrouwken; Wolkjes; Mijn Vlaanderen, gedichten van Ivo van Daele; Dietsche Knapen, gedicht van Elegast; Ach, kon ik! gedicht van Pieter Mertens, muziek van Paul Verzin; Nieuwe Sonneiten, van Amand Simoens; Een Kermisdag, landelijke idylle (1e vervolg), door Jef Van den Driessche, met 2 platen naar schilderijen van Teniers; Nu sa ik weer ter deur, gedicht van Fern. Pauwels; Kunst en Leven; Tooneelkronijk: te Brussel en te Antwerpen (met een portret); Boekennieuws; Vermakelijkheden; Brieven.

Financieele en Ekonomische Inlichtingen

Brussel, 20 Sept. 1917.

Belg. Rent., 71-71 1/2; Bond 1917, 101 7/8; Congo, 92; Gemeentekrediet 3%, 76; id. 1916, 94 1/4; Vicinaux 2 1/2, 93; id. 3%, 73 3/4; Antwerpen 1903, 83 1/4; id. 1887, 83 1/2; Brussel 1905, 69 11/16; id. 1902, 88 v.; Zeevaart, 66 1/4; Gent 1896, 64 7/8; Luik 1897, 66 1/4; id. 1905, 66 1/4; Oostende 1898, 57 1/2; Schaarbeek 1898, 64 1/2; St-Gillis 1917, 100 1/2; Verviers 1875, 100 1/2; Mutuelle du Tram 4%, 415; Tr. d'Odessa 5%, 492 1/2; Tiflis 5%, 235; Lonette, 490; Banque Belge Ch. fer, 525; Banque pour l'Etranger, 705; Banque Coll., 56; Banque Nat., 3700; Outre-Mer, kap. 690; Caisse de Reports, 1530; Grands Lacs, 295; Naples-Nola, 4 1/2; Ch. fer réunis, 83 1/2; Sud-Ouest Brésil, 15 1/2; Espagne Electr., kap. 138 3/4; id. div. 64 7/8; Livoniens, kap. 110; Murcie, kap. 34 1/2; Fédération, div. 17 1/2; Braila, kap. 102 1/2; Rome-Milan, 80 1/2; Belge de Tram, pref. 14; Tientsin, kap. 2157 1/2; Secondaires, st 1470; Ateliers Métallurgiques, 15; Lam. de Baume, 213; Baume-Marpent, 1225; Cockerill, 987 1/2; Minerva, 335; Ougrée, 815; Ragheno, 75; Tambow, pref. 225; id. gew. 45 7/8; Taretzkoie, st. 1125; Thy-le-Château, 1750-1825; Auderlues, 1137 1/2; Carabinier, 905; Charb. Belges, genot. 285; Forte Taille, 750; Gosson, 2387 1/2; Goufre, 1775; Grand Buisson, 1875; Grand Conty, 645; Baenure, 1500; Hainaut, 555; id. sticht. 262 1/2; Hervé, 1075; Houillères Unies, 922 1/2; Lonette, 252 1/2; Maireux, 1725; Maurage, 2362 1/2; Noël-Sart, 3775; Tamines, 1290; Trien-Kaisin, 1395; Laura, div. 1312 1/2; Willem Sophia, 2235-2320; Bagarès, 112 1/2; Productora B, 95 1/2; Vieille-Montagne, 260; Malogne, 169 3/4 en 73 3/4; Zinc Hambourg, 216 3/4; Tamega, 620 en 305; Glaces de Charleroi, 925; Verr. Belges, 130; Mariemont, 1800; Entrepr. Electriques, 662 1/2; Ind. Levant, 120; la Nö, 107 1/2; Winogz, 52 1/2; Now. pref. 190; Buda, 52 1/2; Cominière, kap. 100; id. div. 44 1/2; 44 1/2; Congo-Belge Cie, 185; Compt. Col. Congol., 42; Kasai, 78 1/8; Katanga, gew. 3095; Lomami, gew. 370; Luki, kap. 42 1/4; id. genot. 22; Lacourt, st. 647 1/2; Simkot, div. 417 1/2; Union Minière, kap. 1732 1/2; Géomines, 597 1/2; Equatoriale, 825; Tangaryika, 120 1/2-120; Batangara, 208 3/4; Fauconnier, st. 540; Hévéa, 227 1/2; Mopoli, 168 3/4 en 1275; Selangor, 452 1/2; Samadam, 530; Seengei Lipost, 532 1/2; Préanger, 74; Sennah, 74; Neembing, kap. 525; id. st. 330; Java, kap. 207 1/2; id. st. 1402 1/2; Etoile, 73; Floridienne, 455; id. st. 278 3/4; Oxhydrique, 113 3/4; Gastuche, 245; Grosnyi, pref. 2852 1/2; id. gew. 2500; Nafta, kap. 97 1/2; Roumanie, pref. en div. 156 1/4 en 136; Tustanowice, 290, 70 en 90; Sucr. St-Jean, 149 en 292 1/2; Pentelongo, 545; Européenne, 92 3/4; id. st. 82 3/4; Dahlbusch, 1075; Kaiping, 71 en 76 3/4; Minas Geraes, 265; Mexico Tram, 320; Dyle Bacalan, 1050-1100 en 1060-1095 in gew.; Brazil Traction, 330; Agricole Egypte, kap. 265; Port Para, pref. 106 1/4; Metro, 465; Parisienne, 207 1/2; Kolomna, 582 1/2; Taganrog, 420.

Brievenbus

Mej. François, Brussel. — 1) Uwe mededeeling voor den inschrijvingslijst van den Eerw. Heer Van der Meulen is ons goed toegekomen. Ontvang daarvoor onzen innigen dank.

2) Gelief dien dank ook over te brengen aan uwe geachte mede-inschrijvers, de heeren Hendrik B..., Emiel P... en Remy P...

3) Abonnementen in het Flappengebied kunnen niet genomen worden. Het blad dagelijks van hier uit per post te zenden zou te veel vertraging medebrengen in de bestelling. Het beste middel is U te wenden tot onzen algemeenen depothouder te Gent: den heer Dobbelaere, Vlaanderenstraat, Gent.

VERMAKELIJKHEDEN

ZATERDAG 22 SEPTEMBER 1917

NED. SCHOUWBURG, 8. — Dolle Hans, tooneelspel.
HIPPODROOM, 8. — De zingende molens, operette.
SCALA, 9. — De lustige Weduwe, zangspel.
ANVERS PALACE, 8.— Henny's regenscherm, kluchtige film.
ODEON, 7 1/4. — Zijn Spaansche klucht; Tooverhanden, film.
WINTERGARTEN, 8. — Dokter IJzeren Baard film.
PRINS ALBERT, 8 1/2. — De erfenis van den vlieger, treurspel.
ALHAMBRA, 8 1/2. — De Soegrevue.
FOLIES BERGERE, 4 tot 11 1/2. — Het hart en de hand, film.
PALATINAT, 8 1/2. — De Dragonders van Villars, operette.
EXCELSIOR, 8. — Othello, treurspel.

BURGERLIJKE STAND VAN ANTWERPEN

Aangiften van overlijdens van 20 September

Mannelijk geslacht. — J. Trogh, bediende, 29 jaar, echtg. van M. Vankerberghen, Meerplaats, 69. — 1 kind beneden de 7 jaar.

Vrouwelijk geslacht. — M. Van de Wouwer, z. b., 71 jaar, Komedieplats, 13; L. Van Bichan, 70 jaar, echtg. van F. D ietz, Paardenmarkt; F. De Decker, fabriekwerkster, 17 jaar, Lange Stuyvenbergstraat, 32; K. Bernaers, z. b., 53 jaar, wed. van F. Windelen, gehuisvest te Zwijndrecht; M. Stevens, 8 jaar, Paardenmarkt, 106.

Overlijdens. — Mannelijk geslacht, 2; vrouwelijk geslacht, 5; totaal: 7.

Geboorten. — Mannelijk geslacht, 3; vrouwelijk geslacht, 4; totaal: 7.

Laatste Uur

FRANSCH LEGERBERICHT

Westelijk gevechtsterrein

Parijs, Vrijdag 21 September. — Officieel:

De Franschen hebben gemakkelijk de Duitsche overvallen afgeslagen ten Noorden van **Vauxaillon** in de sektors van **Cerny** en op het front van **Verdun** bij **Béthincourt** en **Lamorville**. In **Champagne** door groote artillerie-bedrijvigheid gekenmerkte nacht in de streek van de **Berges**. Een Duitsche aanval op den **Hoogen Berg** werd verstrooid door het Fransche vuur, voor dat hij de Fransche linies kon genaken. De Duitschers hebben ernstige verliezen geleden. Kalme nacht overal elders.

Argentinië breekt de betrekkingen met Duitschland af

Buenos-Aires, 20 September. — « Central News » meldt: Het besluit van den Argentijnschen Senaat de betrekkingen met Duitschland af te breken, werd met 23 stemmen tegen 1 genomen.

Geen annexaties!

Berlijn, 21 September. — De « Berliner Lokalanzeiger » meldt uit den Haag:

Het Nieuwsbureau meldt: De eerste minister van Nieuw-Zuid-Wales verklaarde in een tafelrede dat Engeland er niet aan denkt het veroverde gedeelte van Nieuw-Guinea aan Duitschland terug te geven, omdat Australië zich niet aan het gevaar kan blootstellen dat Duitschland daar een operatiebasis inricht om Australië aan te vallen.

Een geelboek

Berlijn, 21 September. — De Heilige Stoel zal, naar aan verscheidene bladen wordt gemeld, binnenkort een geelboek uitgeven dat alle akten zal bevatten die de paus tijdens den oorlog aan de verschillende staten heeft gezonden, evenals de antwoorden die hij ontving. Buiten Spanje zou ook de Nederlandsche regeering de vredesbemiddeling van den paus willen steunen. Daardoor vervult zich zoo heet het in Zwitsersche bladen, een bepaalden wil van de koningin.

SPORT

BOKSEN

De Paus' overwinnaar Jusseret tegen Hobin

De kranige uitdaging van Piet Hobin, Antwerpen, aan den overwinnaar van De Paus, Jusseret van Luik, heeft tot een match geleid die zal plaats hebben a.s. Dinsdag, 25 dezer, in den El Bardo, onder een enorme belangstelling van heel 't sportieve Antwerpen. Eene bijzondere premie van 500 frank te buiten is hier door een naamloozen sportliefhebber toegevoegd.

Als andere kampen zien we den symp. Luikenaar Libert tegenover den Brusselaar Van Houste, zoo populair te Antwerpen; Brand—Lero in beslissingkamp voor 't welterkampioenschap onzer stad, en twee inleidingskampen op 6 maal 2 minuten.

Hoewel dus twee Luikenaars en een Brusselaar zijn genoodigd, blijven de gewone inkomprijzen behouden.

Dinsdag wordt er zeker volk geweigerd!

WINDHONDENRENNEN

Kynodroom Muggenberg

Uitslag der koersen van 21 September 1917:

1ste koers: 1. Kiss; 2. Blanco.
2de » 1. Light Maid; 2. Muguet.
3de » 1. Névrôse; 2. Gray Cary.
4de » 1. Durbar; 2. Miss Gaby.
5de » 1. Caroline; 2. Mon Rêve.
6de » 1. Light Pipa; 2. Gray Cary.
7de » 1. Phlox; 2. Canadian Lady.
8ste » 1. Lady Anny II; 2. El Rayo.
9de » 1. Caroline; 2. Jolly Girl.
10de » 1. Little Duc; 2. Mimosa.
11de » 1. Light Maid; 2. Saphir.

Wat het Vlaamsche volk moet weten betreffende het

Kempisch Kolenbekken

door

Arthur FAINGNAERT, kristen-sociaal werker

(Vervolg)

Reeds in 1905 verklaarde minister Francotte, eene vroegere belofte brekend, dat hij zinnens was zekere concessiën toe te staan, vooraleer de Kamer zou gestatueerd hebben op het wetsontwerp.

De heer Descamps deed hem het onkiesche zijner handelwijze opmerken:

« Gij dient », zoo sprak hij, « een wetsontwerp aan, dat gij beschouwt als moetende het huidig regiem verbeteren en gij wacht, om u het recht van concedeeren voor te behouden, juist op de tijdruimte, die het neerleggen van het ontwerp scheidt van zijne stemming door het Parlement. Dit lijkt mij wel eene onregelmatigheid. Ik zou kunnen aannemen, dat gij ten opzichte van den ontdekker nog eene vergunning volgens het oud regiem zoudet toestaan, hoewel het verkieslijker geweest ware dit te doen vóór het neerleggen van het wetsontwerp. Maar eens uw ontwerp ingediend, is het Parlement met de oplossing der vraag belast, en gij hebt het recht niet meer, zedelijk ten minste, nog vergunningen toe te staan onder het regiem dat gij zelf als minder goed aanziet dan het regiem dat gij voorstelt. Er is daar, ik herhaal het, eene onbetamelijkheid. » De heer Van den Peereboom deelde dezelfde meening.

De heer Francotte hield geen rekening met deze vermaningen en verleende op 1 Augustus 1906, eene eerste concessie aan den heer Dumont; dan, van 25n Oktober tot 29n November van hetzelfde jaar, nog zeven vergunningen aan andere aanvragers, alle samen omvattende 27,850 hectaren binnen het rijkste gedeelte van het kolenbekken.

De minister had de belangen van het land over het hoofd gezien en meermalen zijn gegeven woord verbroken. Dit verwekte een waren storm in breede volkskringen en wij meenen te mogen aannemen, dat deze uiting van het volksgemoed niet vreemd is geweest aan het inlasschen in de wet van een artikel, luidend als volgt: « De Staat behoudt zich de mijnen voor die zijn gelegen onder de gronden in het lichtrood getint op de bij deze wet gevoegde kaart, enz. » Bedoeld werden 3 mijnvelden van eene gezamenlijke uitgestrektheid van circa 20,000 hectaren. Een voorstel in dien aard was vroeger gedaan door den heer Hanrez, op grond van het bevoegd oordeel van den eereingenieur der mijnen Harzé.

Dit artikel werd in eerste lezing door de Kamer aangenomen op 26n April 1906, maar werd, na de hoogervernoemde intrekking van de wet, door den Senaat volgenderwijze omgewerkt: « De mijnen die zijn gelegen onder de gronden, in het licht-rood getint op de bij deze wet gevoegde kaart, worden voorbehouden en kunnen slechts krachtens eene wet vergunbaar zijn. »

Een amendement van den heer Denis, luidend: « Dit zal ook het geval zijn voor al de overige gedeelten van het kolenbekken van het Noorden van België waarvoor nog geene koncessie werd verleend op den dag der afkondiging van deze wet » werd verworpen.

Ten slotte werd dus van het principe der domanialiteit afgezien. Maar het aangenomen artikel geeft aan de wetgevende macht de gelegenheid om den Staat zelf concessiën te verleenen, ten zelfden titel als aan een bijzonder vergunningsaanvrager, met ongeveer dezelfde verplichtingen trouwens. Daaruit blijkt ook, dat de wetgeving alleen beschikt over het verleenen van vergunningen binnen de voorbehouden gebieden. Zij kan ook bepalen in de toekomst, dat de Staat zelf de gereserveerde mijnvelden mag uitbaten. Zal de wetgeving het doen? Onder een Belgisch regiem gelooven wij het niet, althans niet in afzienbaren tijd. De toekomst zal leeren. Misschien is het de Vlaamsche regeering der toekomst weggelegd, den jongen Vlaamschen Staat in het bezit te stellen van een deel van het Kempisch kolenbekken en het voorbeeld van Holland en Duitschland te volgen.

Met het oog op het vervolg van deze verhandeling, kan het zijn nut hebben hier eenige bijzonderheden mede te deelen aangaande de Hollandsche en Pruisische mijnen.

De Hollandsche Staat bezat sedert het einde der 18de eeuw de kleine koolmijn van Kerkrade, waarvan de voortbrengst gebruikt werd door de spoorwegmaatschappij Aken-Maastricht. Eene uitbating van geringen omvang dus. Buiten deze mijn was ook, ingevolge een besluit van Napoleon I, van 2 Februari 1808, nog de mijn van Neupick-Bleyerheide in exploitatie gebracht, maar ook deze ontginning was van zeer beperkten aard.

Door de wet van 19 Juni 1845 deed de Staat voor 99 jaren afstand van de mijn van Kerkrade, ten voordeele van genoemde maatschappij, en wel tegen betaling van 50,000 gulden.

De maatschappij moest bovendien jaarlijks aan de schatkist betalen 5,000 gulden, wanneer de zuivere opbrengst 60,000 gulden bedraagt en verder de helft van de zuiver opbrengst, wanneer deze de 65,000 gulden overstijgt.

Een bijzonder kommissaris door den koning benoemd, houdt toezicht op de mijn, **op kosten der maatschappij.**

Men mag zeggen, dat de koolmijn van Kerkrade de sleutel is geweest van het Hollandsch kolenbekken en, langs den weg der gevolgtrekking, van het Vlaamsch bekken.

Tusschen de jaren 1860 en 1880 werden een aantal concessiën in Hollandsch Limburg verleend, maar zij leverden geene gunstige uitslagen op. In 1891 werd eene nieuwe aanvraag om vergunning ingediend, door de maatschappij « Oranje-Nassau », aanvraag die weldra bleek goede uitkomsten te moeten opleveren. De vergunning werd verleend op 2 Mei 1893.

Talrijke nieuwe aanvragen kwamen nog bij de regeering binnen. Maar de traagheid der vroegere concessiehouders, om hunne werken uit te voeren, was voor de regeering geen spoorslag om op den weg der vergunningen voort te gaan.

Daarbij kwam dan nog, dat het Nederlandsch kapitaal weinig geneigdheid toonde voor mijnbouwondernemingen en dat integendeel buitenlandsche invloed zich te zeer had doen gelden. Dit alles zette de regeering aan, eene kommissie van onderzoek naar het Saargebied in Duitschland te zenden, om de staatsuitbating aldaar te gaan bestudeeren, waarna zij besloot, een gedeelte van het Limburger kolenbekken voor den Staat te behouden en door hem te laten ontginnen.

De door de wet van 24n Juni 1901 voorbehouden gronden hebben eene uitgestrektheid van 15,000 hektaren en bevatten omtrent 2 1/2 milliarden ton steenkolen.

Het doel van den Hollandschen Staat als mijnuitbater is niet louter eigenbevoorrading, maar ook het gedolven produkt aan de markt te brengen en winsten te verwezenlijken, net als de Pruisische Staat.

Naar eene matige schatting, moet de opbrengst van niet meer dan twee schachten (circa 500.000 ton per jaar) reeds spoedig eene zuivere winst van 60 cent per ton of 300,000 gulden per jaar afwerpen.

Hij streeft ook zijne onafhankelijkheid van het buitenland na. Voor de vloot werden de kolen tot voor 15 jaar, voornamelijk in Indië, ingenomen. In de jaarlijksche behoefte aan steenkool (ongeveer 6 millioen ton) wordt voor 3/4 door Duitschland voorzien; het overige wordt voor 2/3 door Engeland en 1/3 door België geleverd.

Thans zijn verschillende Hollandsche koolmijnen, hoewel zij lang vóor de onze hare aanvangswerken begonnen, nog steeds in haar stadium van opzoeken en afboren, terwijl bij Winterslag, in Belgisch Limburg, eerst in 1912 vergund, reeds sedert anderhalf jaar kolen opgehaald worden.

Ook de Pruisische Staat bezit sedert 1816, namelijk in het Saarbekken, eigen kolenmijnen, die thans jaarlijks bij de 12 millioen ton kolen opleveren en 50,000 werklieden bezigen. (In het Saargebied worden kolen opgetrokken sedert de 15de eeuw.)

Het is moeilijk de juiste winsten van de domaniale mijnen te kennen, hoewel de handelsminister jaarlijks aan den Pruisischen Landdag, samen met het voorstel van begrooting voor het volgend jaar, een bondig verslag over de verrichtingen tijdens het verloopen dienstjaar voorlegt. Maar dit verslag geeft slechts karige bijzonderheden over de uitbatingskosten. Om deze nader te onderleden, moet men de begrootingen zelve ter hand nemen, die slechts vermoedelijke uitgaven voorstellen, maar toch de werkelijkheid benaderen.

De heeren Paul Weiss, lid van het korps der mijningenieuren van Frankrijk, in zijn werk « L'Exploitation des mines par l'Etat », en Dr Alfred Bosenick in « Der Steinkohlenbergbau in Preussen » geven daaromtrent cijfers aan, die volkomen overeenstemmen.

In 1883/84 gaven de staatsmijnen van het Saargebied eene winst van 10 millioen frank ongeveer; in 1890/91 15,5 millioen; in 1893/94 slechts 7,5 millioen; in 1897/98 opnieuw ongeveer 15,5 millioen; in 99/1900 20 millioen; in 1900/01 31,5 millioen; in 1901/02 30 millioen; in 1902/03 24 millioen fr.

De Pruisische Staat streefde steeds naar vergrooting van zijn mijneigendom. In 1902 kocht hij nog 20,000 hectaren grond bij in Westfalen, hoewel de mijnvelden aldaar reeds vergund waren. Door de uitbating dezer mijnen verzekert hij zich den noodigen voorraad kolen voor zijne ijzerenwegen, die jaarlijks 6 millioen ton kolen vergen. Het krediet van 72 millioen fr., door de Kamers voor den aankoop der gronden gestemd, moet thans reeds uitgedelgd zijn, zoodat de onderneming wellicht eene nieuwe bron van inkomsten wordt voor den Pruisischen Staat. De uitdelging van genoemd krediet zal wel gedeeltelijk oorzaak geweest zijn van de winstvermindering van 1902/03. De staatsmijnen van de Oberschlesiën-, Norddeutsche-, Walderkohle-, Ibbenbüren-, Westfalen- en Saarbekkens brachten in 1912 samen 22,800,316 ton kolen op, eene waarde van ongeveer 240 millioen fr. vertegenwoordigende en, matig berekend, eene winst van omtrent 35 millioen fr. gevende. Die mijnen verschaffen werk aan 80,000 werklieden.

(Wordt vervolgd.)

Akten van Handelsmaatschappijen

neergelegd ter Griffie der Handelsrechtbank van Antwerpen

Benoemingen. Balans. — Naaml. maatsch. «Société anonyme des Produits tannants d'Hemixem», te Hemixem. Het mandaat van M. Renner, als beheerder, is vernieuwd voor een nieuwen termijn van 4 jaar. M. Reinpodl is benoeden in zijn ambt van kommissaris voor het dienstjaar 1917-1918. Balans op 30 Juni 1917.

Maatschappelijk handteeken. — Naamlooze maatsch. «Cuivres, Métaux et Produits chimiques d'Hemixem», te Hemixem. De beheerraad verleent het maatschappelijk handteeken aan M. Fernand Laute, ingenieur der maatschappij. Te zamen met M. J. Longueville, volmachthouder, zal hij, in hoedanigheid van ingenieur, handteekenen, zooals in de akte is vermeld.

Balans. — Samenwerkende maatschappij voor de bevoorrading van 't kanton Eeckeren, te Eeckeren. Balans op 30 Juni 1917.

— Het blijkt uit eene akte in dato 6 September 1917, verleden voor Mter Cols, notaris, te Antwerpen, dat er eene naamlooze maatschappij is gesticht onder de benaming van «Naamlooze maatschappij Bouwmaterialen Jos. Moons», en in 't Fransch «Société anonyme Matériaux de constructions Jos. Moons», met zetel te Borgerhout bij Antwerpen. De maatschappij heeft ten doel het ondernemen van alle openbare werken, het oprichten, zoo voor rekening van derde personen als van haar eigen zelve, van alle huizen en gebouwen; den handel en het vervaardigen van bouwmaterialen en al wat tot de bouwnijverheid behoort of er rechtstreeks mede in betrekking staat en, in het bijzonder, het voortzetten der handelszaken en ondernemingen van den heer Petrus-Jozef Moons aannemer en koopman in bouwmaterialen te Borgerhout. Duurtijd: 30 jaar, te rekenen van af 1 Oogst 1917. Het maatschappelijk kapitaal is vastgesteld op de som van fr. 200.000, vertegenwoordigd door 800 aandeelen van fr. 250 elk. Zijn benoemd: beheerders: hh. Petrus-Jozef Moons, voornoemd; Julius Moons, handelaar; Frans Hendrickx, ingenieur-nijveraar te Antwerpen, en Petrus Donders, brijwerijbestuurder te Antwerpen.

— Bij onderhandsche akte, in dato 5 Sept 1917, verleert M. Louis Kurtz, verzekeraar te Antwerpen, volmacht aan M. Karel Van den Bosch, ten einde alle verzekeringspolissen en kontrakten, alsook alle andere dokumenten betrekkelijk zijne zaken te onderteekenen.

— Het blijkt uit eene onderhandsche akte in dato 27 Oogst 1917, dat de hr Karel Hens heeft opgehouden deel te maken der firma «Hens en Co», te Antwerpen gevestigd, dit bij minnelijke schikking sinds 31 Mei 1914.

Balans. — Samenw. maatsch. «Spaar- en Leenkas van Eeckeren», te Eeckeren (jaar 1916).

ONZE AANKONDIGINGEN IN WALENLAND

Al de Waalsche handelaars en nijveraars, en ook de Vlaamsche in Walenland verblijvend, welke hun aankondigingen wenschen te plaatsen in het VLAAMSCH DAGBLAD VAN ANTWERPEN, kunnen zich rechtstreeks wenden tot de kantoren van «HET VLAAMSCHE NIEUWS», 77, Rue de Bellevue, te LA LOUVIERE.

Advertentie-makelaars worden overal gevraagd.

Tabakstelen
INKOOP
van
GROOTE EN KLEINE PARTIJEN

MILISSTRAAT, 57 2969

Heer zoekt

goed gemeubleerd klein huis of kwartier in de omstreken der Nationale Bank of Park. Schrijven: X. Z., bureel der gazet. 2970

Sterke Colle

Ben verkooper van hoeveelheden onder 50 kgr. Schr. De Smedt, 32, rue Pacifique Brussel. 2974

- WATERORGANEN - BLAAS, NIEREN

De scheikundige remedie VINCART (ed. M.) geneest spoedig alle ziekten en inflammatiën der waterorganen, uitloopingen, lendepijnen, steen, witte verliezen, troebele, pijnlijke of brandende waters. — Prijs: 2.50 fr.

GROOTE APOTHEEK DROGERIJ 113-115, hoek Montigny- en Brusselstr. Antwerpen (recht over het Zwemdok)

Zon- en feestdagen den ganschen dag open. 2794

PLAASTER
Gereedgemaakte verwen alle kleuren
Zeemvellen — Opneemdoeken
VAN DYK
SPONZEN ZEEMVELLEN
Kolokensstr. 19, Antwerpen
Groote keus in borstelwerk, koord Garens, poetsgoed, enz.
KALK WITSEL CEMENT
2824

Groote keus:
ZEEMLAPPEN

GELD verkrijgbaar

Het administratiekantoor, MORETUSLEI, 51, verstrekt geldleeningen onder borgtocht, op salarissen, hypotheken, vruchtgebruik, enz.

RENTE 5% 'S JAARS
Bureau van 8 1/2 tot 12 en van 1 1/2 tot 5 uur. 2771
Geldzendingen naar Holland

Sterke Colle

Ben kooper van partijen onder 50 kgr. Schrijven: De Smedt, rue du Pacifique, 32, Brussel. 2973

TE KOOP per OCCASIE
EENIGE
Patent Matrassen
ASEPTIEK DOKTER LAMBOTTE.

ZELFDE ALS GEBRUIKT IN: GASTHUIS DER MEISTRAAT, KINDERKRIBBE ELISABETH, INSTITUUT VANDENBROECK, EN ANDERE GROOTE GESTICHTEN.

WAARDE VOOR DEN OORLOG: 175 FRANK; NU TE KOOP KOMPLIET MET GESMEED IJZEREN BED, OVERTREK EN PEUL, TEGEN 95 FRANK.

MAAT 100 × 200.

DESVERLANGD DRIE DAGEN OP PROEF.

DEZE MATRASSEN ZIJN ZACHTER ALS DE BESTE WOLLE MATRAS, EN ZIJN ZEER AANGENAAM, PROPER EN DUURZAAM

98, JORDAENSSTRAAT, 98
ANTWERPEN 2874

HANDEL
in
WIJN
en
CHAMPAGNE
IN 'T GROOT
afkomstig uit
Partikuliere Kelders

Evenzoo
GUEUZE LAMBIC,
STOUT, COGNAC, enz.
FIJNE LIKEUREN,
BIEREN
in vaten en flessehen

VOEDINGSMAGAZIJN
KIEKENMARKT
- 44 -
BRUSSEL
(BEURS) 2449

Voor aanbiedingen mag men zich te wenden:
ETABLISSEMENTS COMMERCIAUX BELGES
56, NOORDLAAN
Brussel

INKOOP

van alle Juwelen, van groote en kleine waarden, brillanten, diamanten, perles-fines, oude horloges, gesolde panden uit den Berg, aan de hoogste prijzen; zeffens geld.

Schattingen worden kosteloos gedaan. Inlichtingen met plezier gegeven. Op aanvraag komt men ten huize.

Groote partij diamanten en juwelen worden per occasie verkocht aan oorlogsprijs.

Men lette goed op het adres:
IN DEN GOUDWINKEL
22, MELKMARKT, 22, ANTWERPEN
Huis van vertrouwen 2274

Gevraagd
Fonograaf-Rollen
Zich te wenden: 2934
126, Pelikaanstraat

SOLDATENTROOST
Afdeeling van VOLKSOPBEURING
Kantoor: KATELIJNEVEST, 2, ANTWERPEN
Geopend alle werkdagen van 10 tot 7 Toezicht

KOSTELOOZE en onmiddellijke inlichtingen over Belgische soldaten en krijgsgevangenen.

Allervoordeeligste pakken met BETWAREN uit Holland naar de Duitsche Kampen. — Prijzen: 4.50 fr., 6.25 fr., 9.50 fr. en 12.50 fr.

Deze pakken komen zeer snel toe, en zijn het dubbele waard.

Ook warme WINTERKLEEDEREN, TABAK en SIGAREN kunnen aan de helft der echte prijzen verzonden worden.

Eigengemaakte pakjes tot 5 kilogr., op het kantoor besteld, worden KOSTELOOS naar de Belgische krijgsgevangenen doorgezonden.

KATELIJNEVEST 2, ANTWERPEN

Vraagt aan uwen Leveraar
ZEEPPOEDER met BANDJES
BLANCO
beste hoedanigheid
De Kernzeep met bandjes BLANCO

De produkten BLANCO zijn ontegensprekelijk de beste en voordeeligste

te ANTWERPEN: 12, Stijfselstraat
te BRUSSEL: 46, De Brouckèreplaats
te LUIK: 8, rue des Dominicains
2318

Heropening der Scholen

Voor uwe boeken en schoolgerief wendt U tot den Algemeenen Boekhandel
E. LEEMANS-DE SUTTER
Adeghemstraat, 1, MECHELEN 6972

Flinke waschvrouw

gevraagd, voor gesticht op den buiten, Niet jonger dan 25 jaar. Goede kost, inwoon, 30 fr. per maand.

Schrijven: D. D. D., kantoor van het blad. (Roodestr., 44, Antwerpen.)

BOUWONDERNEMING BAUWENS
LANGE KOEPOORTSTRAAT, 7

Werklieden voor alle stielen onmiddelijk voor België gevraagd. Vrije reis heen en terug. Voor de voorwaarden zich wenden
Lange Koepoortstraat, 7
hoek kleine Goddaert
2926

Meubelen

Zet- en slaapkamers, massief eik, mahonie en notel. aan halven prijs. Mod. eetkam. massief eik, kompleet 210 fr. waarde tot 450 fr., mass. notel. Le XVI eet- en slaapk. kompl. tegen 425 fr., waarde 700 fr. Gebeeldh. eik, slaapkam. kompl. 365 fr., waarde 600. Eiken buffetten, 60 fr., als ook tafels, spiegels, stoelen, portemanteaux, piedestals, kachelstoelen, enz., enz. Profiteert van de occasie. Lange Klevitstraat, 79 2866

Meubelen

Hastig te koop aan halven prijs 10 prachtige eetzalen, massief eik, notelaar en mahoniehout, met leder stoelen; 20 sch. slaapkamers, massief eik; spiegelkasten, moderne keukenbuffetten; 10 sch. Amerikaansche bureaux ook voor handelaars. Moet weg binnen 8 dag. aan d'helft der waarde. Kom zien en overtuigt u.

29, PALEISSTR., 86 over het politiebureel, Antw.-Zuid. 2728

INSTITUT RACHOR

Lge Nieuwst., 16 (Beurs)
Dagelijks kan men inschrijven

Bijzondere afdeeling voor Jongelieden en jonge Juffers.

STENO. DACTYLOGRAPHIE BOEKHOUDEN LEVENDE TALEN

Préparation pour quelques mois à l'emploi de:
DACTYLOGRAPHE COMPTABLE VIVANTES

Inscriptions ch. jour: Lgue r. Neuve, 16 (Beurs) 2967

Privaat Lessen

in DUITSCH en ENGELSCH, ten mijnent of ten huize der leerlingen, ook allerhande brieven, pettitions en vertalingen. Zeer matige prijzen. Provinciestr., 58, Antw. 1119

GELD! GELD!

INKOOP van OUDE KUNSTGEBITTEN, JUWEELEN, DIAMANTEN, WIJNEN aan den hoogsten prijs Lge Beeldekensstr. 241 1998

Roepzaal "MARNIX"

1, TERNINCKSTRAAT, 1
(boek Kasteelpleinstraat)

Voor den verkoop van MEUBELEN, KUNSTVOORWERPEN, SCHILDERIJEN, enz., wende men zich tot de roepzaal «Marnix».

Bestuurder: J. B. LAMBRECHTS

INKOOP, VERKOOP VERWISSELING SCHATTINGEN
Men geeft geld als voorschot 3

Handel in Oude Juwelen

Frans VAN KERCKHOVEN
1, Anneessenstr., 1, Gemeenteplaats

INKOOP
van OUDE JUWEELEN aan den hoogsten prijs

Schattingen GRATIS

Inkoop van diamant, paarlen, enz.

Groote keus in occasiejuwelen

Verzorgde reparatiën 2930

Brillen, Neusnijpers,

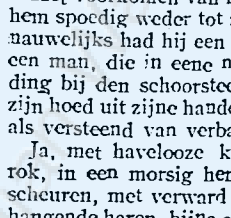

Ign. J. E. Niesman
Gezichtkundige
Electricien
Lange Nieuwstr., 30
ANTWERPEN
Accumulators - Motors

Boeken, Bijbels H. Wermans, Kapelstr. 76 Borgerhout

Mengelwerk van «Het Vlaamsche Nieuws» 142

DE VROOLIJKE AVONTUREN VAN SAMUEL PICKWICK

Door
CHARLES DICKENS

— Er zal toch wel wat aan te doen wezen, zeide de slachter eindelijk.

— Hoeveel moet gij hebben, om op te draaien?

— Neem mij niet kwalijk, zeide Pickwick; ik begrijp niet wat ge meent.

— Wij willen u drie shillings in de week geven, hernam de slachter, als gij een ander kwartier opzoekt.

— En nog een maat bier toe, om er die dadelijk op uit te drinken, zeide de kapelaan.

— Ik ben waarlijk zoo onbekend met de gebruiken van deze plaats, zeide Pickwick, dat ik u nog niet begrijp. Kan ik dan eene andere kamer krijgen? Ik dacht, dat daartoe geene mogelijkheid was.

De drie heeren zagen elkander vol verbazing aan.

— Heb ik ooit! zeide Martin met een medelijdenden glimlach.

— Als ik zoo weinig van de wereld wist, zou ik mijn hoed opvreten met de gesp er bij, riep de kapelaan uit.

— Dat zou ik waarachtig ook, zeide de paardenkooper met hoogen ernst.

Na deze inleiding begonnen de drie heeren van ondervinding, allen tegelijk, Pickwick te beduiden, dat het geld eene even gangbare munt in de Fleet was, als overal op de wereld; dat hij voor geld oogenblikkelijk alles kon bekomen, wat hij verlangde; en dat, zoo hij geld bezat, en er niets tegen had om het te verteren, hij maar zeggen moest, dat hij eene afzonderlijke kamer wilde hebben, en men hem er dan terstond eene zou bezorgen, die hij zelf volkomen naar zijn zin kon laten meubileeren.

Hiermede ging het gezelschap tot wederzijdsch genoegen uiteen. Pickwick klom weder de trap af, en ging naar de kamer der oppassers; terwijl de drie heeren zich naar de koffiekamer begaven, om daar de vijf shillings te verteren, die de kapelaan met bewonderenswaardige schranderheid en behendigheid van Pickwick had geleend

— Ik dacht het wel, grinnikte Roker vergenoegd, toen Pickwick zeide waarom hij was teruggekomen. Heb ik het niet gezegd, Neddy?

De gevraagde antwoordde met een gebrom, dat «ja» moest beteekenen.

— Ik dacht wel, dat gij eene afzonderlijke kamer zoudt willen hebben, hernam Roker. Wacht eens! Gij zult ook wel meubelen noodig hebben. Die zult gij zeker van mij huren? Zoo behoort het eigenlijk.

— Met alle pleizier, zeide Pickwick.

— Er is eene knappe kamer op de tweede verdieping, die de kanselarijgevangene nu heeft, hervatte Roker. Die zal u op een pond in de week komen. Maar dat zal u zeker niet kunnen schelen?

— In het geheel niet, antwoordde Pickwick.

— Ga dan maar mee, zeide Roker, die met zeer veel drift naar zijn hoed greep. In vijf minuten zal de zaak in orde wezen. Waarom hebt gij niet terstond gezegd, dat gij van zins waart om fatsoenlijk te betalen?

Evenals de oppasser had voorspeld, was de zaak spoedig in orde. De kanselarij-gevangene was daar zoolang geweest, dat hij al wat hij in de wereld bezat had verloren, maar het recht op eene eigen kamer had gewonnen. Daar het hem echter dikwijls eenige ongelegenheid veroorzaakte, dat hij geen stuk brood om te eten had, was hij gereed, om Pickwick tegen betaling van twintig shillings in de week zijne kamer af te staan.

Toen het akkoord gesloten was kon Pickwick niet nalaten hem met treurige belangstelling te beschouwen. Hij was een lang, mager man, met doodsbleeke, holle wangen, en levendige, rusteloos heen en weer zwervende oogen. Zijne lippen waren even bleek als zijn voorhoofd, en zijne beenderen kwamen onder de oude jas, waarin hij gewikkeld was, zoo spits en hoekig uit, alsof de ijzeren tand van den tijd eener twintigjarige gevangenschap en ontbering die had afgeknaagd en gescherpt.

— En waar zult gij nu gaan wonen, mijnheer? vroeg Pickwick, terwijl hij het geld, dat voor de eerste week vooruit betaald moest worden, op de waggelende tafel neertelde.

De ongelukkige streek met eene bevende hand het geld op, en zeide dat hij het niet wist, maar zien zou waar hij ergens een plaatsje kon vinden.

— Ik vrees, mijnheer, zeide Pickwick met eene medelijdende stem, dat gij uw intrek zult moeten nemen in eene kamer waar reeds meer personen gehuisvest zijn en dat hun gezelschap u misschien tot last zal wezen. Wat ik u bidden mag, beschouw deze kamer steeds als de uwe, wanneer gij naar rust en stilte verlangt, of iemand van uwe vrienden u komt bezoeken.

— Vrienden? herhaalde de arme gevangene, met een doffe stem. Als ik diep onder den grond in mijne kist lag, kon ik niet meer vergeten en verlaten zijn, dan ik nu reeds ben. Ik ben dood — dood voor de maatschappij zonder het medelijden verworven te hebben, dat men hun schenkt, wier zielen ten oordeel zijn geroepen. Vrienden om mij te komen bezoeken? Mijn God! hier in deze gevangenis ben ik in het best van mijn leven opgesloten en oud geworden, en er is geen mensch, die bij mijn sterfbed zal staan, en als ik dood ben zeggen zal: «Het is een zegen voor hem, dat hij is afgelost.»

De aandoening, die, terwijl hij sprak, eene ongewone levendigheid aan zijne trekken had gegeven, bedaarde toen hij zweeg; hij sloeg zijne verdorde handen krampachtig in elkander, en verliet met haastige maar slepende treden het vertrek.

— Hij is zoo'n beetje uit zijn humeur, zeide Roker met een glimlach. Het gaat hem als de olifanten; zij voelen het nu en dan, en dan worden zij wild.

Nadat Roker deze teergevoelige opmerking had gemaakt, begon hij aanstalten te maken, om het vertrek in orde te brengen; en zoo groot was zijn ijver, dat de kamer in korten tijd met een tapijt, een ledikant, zes stoelen, eene tafel, een theeketel en verscheidene andere kleine benoodigheden was voorzien, waarvan de huur, volgens eene zeer billijke berekening op zeven en twintig shillings en zes pence in de week werd bepaald.

— Is er nog iets, daar wij u mee kunnen dienen? vroeg Roker, terwijl hij met een vergenoegd gezicht om zich heen zag en het geld voor de eerste week huur in zijne hand liet klinken.

— Ja, zeide Pickwick, die eenigen tijd in diep gepeins had gezeten. Is hier niet iemand, die boodschappen kan doen, en dergelijke?

— Buiten, meent gij? vroeg Roker.

— Ja wel. Iemand, die in en uit kan gaan. Geen gevangene.

— Ja wel, zeide Roker. Er komt wel een arme duivel hier, die een goeden vriend aan den armenkant heeft, en gaarne zulk een postje zou willen hebben. Wil ik hem bij u sturen?

— Als het u belieft, antwoordde Pickwick. Of neen — wacht eens! Gij spreekt daar van den armenkant — dien zou ik wel eens willen zien. Ik zal zelf naar hem toe gaan.

De armenkant van eene schuldgevangenis is, gelijk de naam reeds te kennen geeft, dat gedeelte, waar de ellendigste en beklagenswaardigste klasse van schuldenaren is opgesloten. Een gevangene, die verklaart, dat hij aan den armenkant behoort, betaald geene huur of andere onkosten. Hij heeft bovendien aanspraak op eene uitdeeling van levensmiddelen, welke bekostigd wordt uit een fonds, gevormd door de legaten van liefdadige menschen. Nog weinige jaren geleden zag men in den muur der Fleet-gevangenis eene soort van ijzeren kooi, waarin een man zat, van een ellendig en uitgehongerd voorkomen, die van tijd tot tijd, met eene bus rammelde, en met eene treurige stem riep: Gedenk den armen schuldenaars! — Het geld, dat in deze bus kwam, werd onder de arme gevangenen verdeeld, die bij deze vernederende bedelarij elkander aflosten.

Hoewel men dit gebruik heeft afgeschaft en de kooi weggebroken, is de toestand dezer ongelukkige gevangenen dezelfde gebleven. Men vergunt hun niet langer bij de poort der gevangenis het medelijden en de liefdadigheid der voorbijgangers in te roepen; maar men laat, voor den eerbied en de bewondering van volgende eeuwen, de rechtvaardige en heilzame wet nog onveranderd, die bepaalt, dat de forsche misdadiger zal gekleed en gevoed worden, en dat men den van alles ontblooten schuldenaar van koude en gebrek zal laten omkomen. Er gaat geene week voorbij, waarin niet eenigen dezer lieden, in onze schuldgevangenissen, van honger zouden moeten sterven, indien hunne medegevangenen hun niet te hulp kwamen.

Vol dergelijke gedachten klom Pickwick de smalle trap op, aan welks voet Roker hem verlaten had. Hij was zoo aangedaan en opgewonden, dat hij nauwelijks meer wist, wat hij kwam doen, toen hij de hem aangewezen kamer binnentrad.

Het voorkomen van het vertrek bracht hem spoedig weder tot zich zelven; doch nauwelijks had hij een blik geworpen op een man, die in eene neerslachtige houding bij den schoorsteen zat, of hij liet zijn hoed uit zijne handen vallen, en bleef als versteend van verbazing staan.

Ja, met havelooze kleederen, zonder rok, in een morsig hemd vol gaten en scheuren, met verward over zijn gezicht hangende haren, bijna onkenbaar door de verandering, die honger en kommer in zijne trekken hadden teweeggebracht — zat daar Alfred Jingle, met zijn hoofd in de hand, in het smeulende vuur te staren, een beeld der jammerlijkste ellende.

(Wordt voortgezet.)